



# Kirjanpidon uudistusten ja muutosten tuomat hyödyt ja haasteet

Arno Lehmusnotko

2022 Laurea



Laurea-ammattikorkeakoulu

## **Kirjanpidon uudistusten ja muutosten tuomat hyödyt ja haasteet**

Arno Lehmusnotko  
Liiketalous  
Opinnäytetyö  
6,2022

---

Opinnäytetyön aiheena oli tutkia kirjanpitoon liittyvien uudistusten ja muutosten myötä tulleita hyötyjä ja haasteita. Aihe tuli toimeksiantona tilitoimisto x:ltä, joka on kooltaan mikroyritys. Tarkoituksena oli löytää ratkaisuja kirjanpitäjän työhön liittyviin haasteisiin sekä selvittää kohdetilitoimistolle hyödyt toimintatapojen muutoksista. Opinnäytetyössä tutkitaan asiaa tilitoimisto x:n sekä pien- ja mikroyritysten näkökulmasta yleisesti.

Teoriapohja koostuu kolmesta aiheesta, jotka ovat muuttuneet kirjanpidossa radikaalisti lähi-vuosina. Näihin aiheisiin lukeutuvat 1.1.2016 voimaan astunut uudistunut kirjanpitolainsäädäntö, sähköinen taloushallinto sekä kirjanpito-ohjelmistot.

Tutkimus suoritettiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä ja haastattelulla. Tilitoimisto x:n kirjanpitäjälle esitettiin kysymyksiä, joilla haluttiin tietoa kirjanpitäjänä työskentelyn haasteista nykypäivänä. Kysymykset lähetettiin ensimmäiseksi tilitoimistokirjanpitäjälle sähköpostitse, jotta kirjanpitäjä pystyi valmistautumaan haastatteluun. Haastattelusta saatujen tulosten avulla pohdittiin ratkaisuja helpottamaan tilitoimisto x:n toimenkuvaa. Haastattelusta selvisi, että tilitoimiston työskentelyn haasteet liittyvät suurilta osin käytössä olevaan kirjanpito-ohjelmistoon ja paperiseen kirjanpitoon. Ratkaisuja näihin lähdettiin hakemaan tilitoimisto x:n kirjanpidon sähköistämisestä ja kirjanpito-ohjelmiston uudistamisesta.

Arno Lehmusnotko

**Benefits and challenges of accounting reforms and changes**

Year                      2022    Pages                      39

---

The topic of the thesis is to research the benefits and challenges associated with accounting reforms and changes. The topic came as a commission from accounting firm x, which is a micro size enterprise. The purpose of the thesis is to find solutions to the challenges related to the accountant's work and clarify to the target accounting firm the benefits, which could be gain by changing operating methods. The thesis research the matter with accounting firm x and the perspective of small and micro enterprises in general.

The theory base consists of three topics, that have changed radically at accounting in recent years. These topics include reformed accounting legislation that entered into force on first of January 2016, electronic financial management and accounting software's.

The research was conducted using a qualitative research method and an interview. The accountant at accounting firm x was asked questions to inform about the challenges of working as an accountant today. The questions were first sent to the accounting firm accountant by e-mail, so that the accountant could prepare for the interview. The results of the interview were used to consider solutions to facilitate the job description of the accounting firm x. The interview revealed that the challenges of the accounting firm's work are mostly related to the current accounting software and paper accounting. Solutions to these were sought for the electrification of the accounting firm x's accounting and the renewal of the accounting software.

Keywords: Small enterprise, micro enterprise, reformed accounting legislation, accounting software, electrification of accounting

## Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Toimeksiantaja ja toimeksianto.....	6
1.2	Tutkimusongelma, tavoitteet ja rajaus .....	7
1.3	Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineisto .....	7
1.4	Tutkimuksen rakenne.....	8
2	Uudistunut kirjanpitolainsäädäntö.....	9
2.1	Pien- ja mikroyritysten kokorajat.....	9
2.2	Tasekirjasta luopuminen .....	10
2.3	Pienet ensin -periaate .....	11
2.4	Suojasatamasäännös .....	12
2.5	Ammatin- ja liikkeenharjoittajan yhdenkertainen kirjanpito.....	14
2.6	Maksuperusteinen kirjanpito ja tilinpäätös.....	15
2.7	Konsernin määritelmä ja konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus .....	16
3	Sähköinen taloushallinto .....	17
3.1	Sähköiseen taloushallintoon siirtymisen hyödyt ja haasteet .....	17
3.2	Kirjanpitoala muutoksessa .....	19
3.3	Kirjanpitäjältä nykyään ja tulevaisuudessa vaadittavat taidot ja pätevyudet ....	21
4	Kirjanpito-ohjelmistot .....	23
4.1	Kirjanpito-ohjelmistojen ominaisuudet .....	23
4.2	Ohjelmistojen integroitavuus.....	24
5	Tutkimuksen toteutus .....	25
5.1	Haastattelukysymykset .....	25
5.2	Haastattelun toteutus ja tulokset .....	26
5.3	Tutkimustulosten analysointi ja tulkitseminen .....	30
6	Johtopäätökset ja pohdinta.....	31
	Kuviot .....	37
	Taulukot .....	37
	Liitteet .....	38

## 1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia kirjanpidon uudistuksia ja muutoksia sekä niistä seuranneita hyötyjä ja haasteita. Tutkimuksen avulla on tarkoitus löytää hyödynnettäviä toimenpiteitä kohdetilitoimistoon. Jokaisesta opinnäytetyön teoria aihealueesta on tavoitteena löytää hyviä ja huonoja puolia.

Kirjanpitoala on muuttunut paljon viime vuosina. Tähän opinnäytetyöhön on pyritty sisällyttämään kaikista keskeisimmät muutokset ja uudistukset. Näihin sisältyy uudistuneen kirjanpitolainsäädännön tuomat uudistukset ja helpotukset pien- ja mikroyrityksille, kirjanpitoalan sähköistyminen ja kirjanpito-ohjelmistolta vaadittavat ominaisuudet nykyään. Kirjanpitoon sisältyi ennen sähköistymistä paljon manuaalisesti tehtäviä toimenpiteitä. Kirjanpidon sähköistyminen ja automatisoituminen on taas mahdollistanut paljon nopeamman ja tehokkaamman kirjanpito-prosessin. Kirjanpitoala tulee jatkossa automatisoitumaan yhä enemmän teknologian kehittyessä. Kirjanpitäjän tulevaisuuden työtehtävät tulevat koostumaan kirjanpidon substanssiosaamisen lisäksi konsultointi- ja neuvontataidoista sekä ohjelmisto-osaamisesta.

### 1.1 Toimeksiantaja ja toimeksianto

Aihe tuli toimeksiantona tilitoimisto x:ltä, jonka toimitsija on yksityinen elinkeinonharjoittaja. Kokoluokaltaan tilitoimisto on mikroyritys. Tilitoimiston asiakkaat ovat suurilta osin osakeyhtiöitä ja suunnilleen noin kolmannes tilitoimiston asiakkaista on toiminimiä. Tilitoimistolla on asiakkaina yhdistyksiä vain muutama. Asiakkaiden toimialoihin lukeutuu muun muassa liikunta-ala, tapahtuma-ala ja hyvinvointipalvelut. Tilitoimiston tarjoamiin taloushallinnon palveluihin kuuluu kuukausikirjanpidon tekeminen, veroilmoitusten laatiminen, tilinpäätös-palvelut ja veroneuvonta. Kyseisessä tilitoimistossa suoritin tutkintooni kuuluvat työharjoitte-lut.

Tutkimus on tilitoimisto x:lle ajankohtainen, sillä tilitoimisto on toiminut hyvin pitkään perinteisellä kirjanpitomallilla. Kirjanpito on muuttunut hyvin paljon lähivuosina muun muassa uudistuneen kirjanpitolainsäädännön ja kirjanpidon sähköistymisen myötä. Tämän takia katsottiin, että asiaa voitaisiin lähteä tutkimaan opinnäytetyön kautta. Kohdetilitoimiston toimitsija vaihtui vuonna 2021 ja esimerkiksi tilitoimiston käytössä olevan kirjanpito-ohjelmiston käyttö ja muutkin tilitoimiston toimet olivat kokonaan uusia nykyiselle tilitoimistokirjanpitäjälle. Tilitoimistolla on käytössä HansaWorld Standard ERP kirjanpito-ohjelma, joka on kokonaisvaltainen toiminnanohjausjärjestelmä. Tutkimuksen jatkossa tästä käytetään selvyuden vuoksi nimeä Hansa kirjanpito-ohjelmisto.

## 1.2 Tutkimusongelma, tavoitteet ja rajaus

Tilitoimisto x:n työnkuva muodostuu suurilta osin vielä paperisesta kirjanpidosta. Tämän myötä aikaa kuluu paljon käteiskuittien sekä myynti- ja ostolaskujen selvittämiseen ja järjestelemiseen.

Hansa kirjanpito-ohjelmisto on ollut tilitoimistolla vuosia käytössä. Ohjelmisto on toiminut hyvin tilitoimisto x:n kirjanpitäjän mielestä, mutta ohjelmiston käytössä on myös havaittu haasteita. Näitä ovat muun muassa olleet, että ohjelmistoon on kirjauduttava uudelleen sen ollessa hyvin vähän aikaa käyttämättä ja ohjelmistoon sisältyy melko paljon manuaalisia toimenpiteitä vaativia toimintoja.

Uudistuneella kirjanpitolainsäädännöllä oli laajoja vaikutuksia ja helpotuksia pien- ja mikroyrityksen kirjanpitoon. Tilitoimisto x:n kirjanpitäjä oli pitänyt uudistuneen kirjanpitolainsäädännön tuomia helpotuksia yleisesti hyvinä. Kirjanpito prosessit olivat jonkin verran yksinkertaistuneet. Tilitoimistokirjanpitäjän mielestä uudistuneen kirjanpitolainsäädännön myötä tulleista helpotuksista yksi konkreettisimmista oli, ettei toiminimistä tarvinnut välttämättä esittää tasekirjaa. Tilitoimisto voi myös uudistuneen kirjanpitolainsäädännön myötä tehdä kirjanpidon kirjaukset sekä tilittää myyntien ja ostojen arvonlisäveron maksuperusteisesti.

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa aineistoa kirjanpitoon liittyvistä muutoksista ja uudistuksista ja näiden myötä tulleista hyödyistä sekä haasteista. Ideana on löytää toimenpiteitä, joilla tilitoimisto x:n kirjanpito prosesseja pystyttäisiin tehostamaan sekä helpottamaan. Opinnäytetyöhön sisältyy kaikista tärkeimmiksi todetut muutokset ja uudistukset, joita kirjanpitoon on tullut lähivuosina. Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä on kohdetilitoimiston kirjanpito-ohjelmiston riittävyyden havainnointi, tilitoimiston sähköistämisen tarpeellisuus ja uudistuneen kirjanpitolainsäädännön tuomat helpotukset kohdetilitoimiston toimenkuvaan sekä pien- ja mikroyrityksille yleisesti.

Tutkimus on rajattu siten, että pääpaino on kohdetilitoimistoon liittyvissä asioissa sekä pien- ja mikroyrityksissä. Osa opinnäytetyön aiheista koskee kuitenkin samalla tavalla myös kaikkia kirjanpitovelvollisia. Sen tyyppiset asiat, jotka eivät koske pien- ja mikroyrityksiä on pyritty jättämään pois. Kohdetilitoimiston ollessa kokoluokaltaan mikroyritys, niin ei ole katsottu järkeväksi vaihtoehdoksi lähteä tutkimaan pien- ja mikroyrityksiä suurempia organisaatioita tai yrityksiä. Kuitenkin monet kirjanpidon uudistukset ja muutokset kohdistuvat samalla tavalla pien- ja mikroyrityksiin.

## 1.3 Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineisto

Opinnäytetyö toteutetaan kvalitatiivisella, eli laadullisella tutkimusmenetelmällä. Tutkimuksen kohdistuessa rajattuun aihealueeseen katsottiin valittu tutkimusmenetelmä

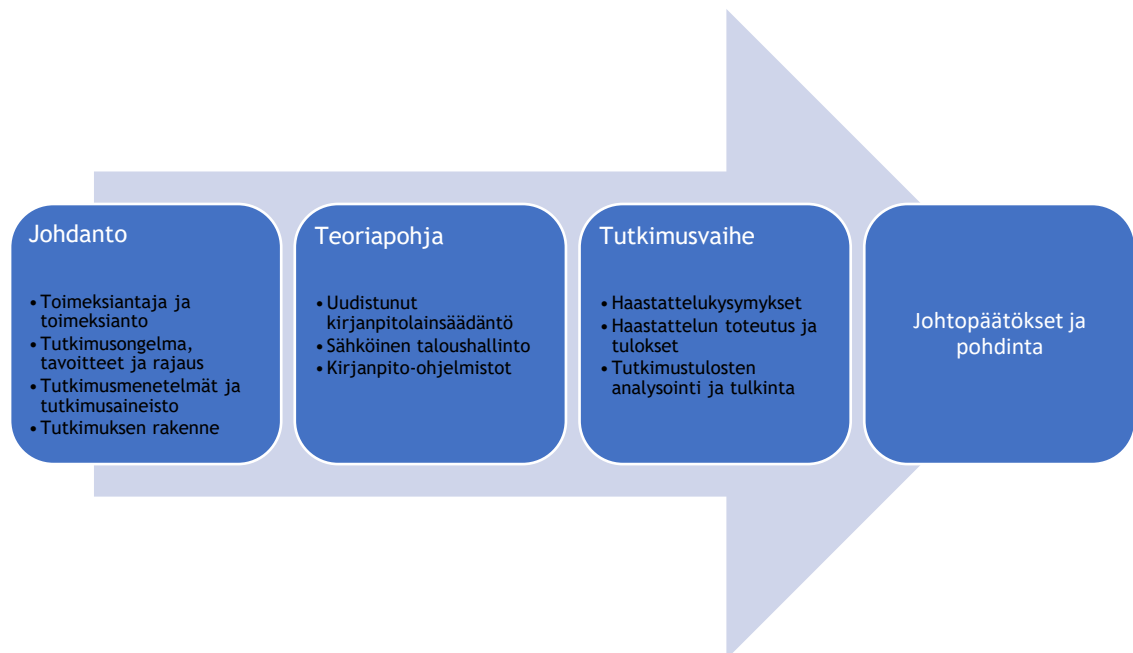
kvantitatiivisen, eli määrällisen tutkimusmenetelmän sijasta paremmaksi vaihtoehdoksi toteuttaa tutkimus. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmän tarkoituksena on ymmärtää tutkittavaa ilmiötä yksityiskohtaisesti sekä saada henkilöön kohdistuvia näkökulmia ja kokemuksia. Tutkija tekee myös tutkimuksen aikana omia päätelmiä. (Heikkilä 2016.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen yleisimpiin aineistonhankintamenetelmiin kuuluu haastattelu, jota käytetään myös tässä opinnäytetyössä. Haastattelu tehdään puolistrukturoituna, eli kysymyksillä halutaan vastaukset tiettyihin asioihin. Tässä menetelmässä kysymyksen vastaustapa on kuitenkin valinnainen. Strukturoidussa haastattelussa kysymykset esitetään valmiiksi luotuna ja vastaamisvaihtoehdot ovat valmiiksi rajattuja. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tutkimusaineistona tässä opinnäytetyössä on tutkimuksen haastattelusta saadut tiedot ja teoriapohja, johon on kerätty sisältöä taloushallinnon kirjallisuudesta, ajankohtaisista artikkeleista sekä laista ja asetuksista. Teoriapohjan on tarkoituksena tukea haastattelusta saatuja tietoja.

#### 1.4 Tutkimuksen rakenne

Opinnäytetyön rakenne sisältää johdannon, kolmeen osaan jaetun teoriaosuuden, tutkimusvaiheen sekä johtopäätökset ja pohdinnan. Alla olevassa kuviossa 1 on selitetty tarkemmin opinnäytetyön sisältöä sekä vaiheittain etenemistä.



kuvio 1: Opinnäytetyön rakenne

Johdanto kertoo yleiskuvan tutkittavasta aiheesta ja mitä tutkimuksella tavoitellaan. Osioon sisältyy myös tutkimusongelmat ja tutkimuksen kannalta tärkeimmät tutkimuskysymykset sekä tutkimuksen aineistonkeruumenetelmät. Teoriapohja koostuu aiheista, jotka ovat oleellisesti yhteydessä tutkimuksen käytännön osuuden kanssa. Ensimmäisessä teoriaosuudessa käsitellään uudistunutta kirjanpitolainsäädäntöä, jonka sisältöön kuuluu uudistuneen kirjanpitolainsäädännön myötä tulleet keskeisimmät muutokset ja uudistukset pien- ja mikroyrityksille. Osaan on myös sisällytetty haastattelun myötä ilmenneitä aiheita. Toinen teoriaosuus muodostuu sähköiseen taloushallintoon siirtymisen hyödyistä ja haasteista, paperittoman kirjanpidon muotoutumisesta älykkääseen taloushallintoon sekä nykyään ja tulevaisuudessa vaadittavista kirjanpitäjän taidoista ja pätevyyksistä. Viimeisessä teoriaosuudessa tutustutaan nykyaikaisiin kirjanpito-ohjelmistoihin ja näiden ominaisuuksiin sekä integroitavuuteen.

Tutkimusvaiheessa perehdytään kohdetilitoimiston työnkuvaan ja etsitään kirjanpitoon liittyvien uudistusten ja muutosten myötä tulleita hyötyjä ja haasteita. Osio on jaettu kolmeen eri vaiheeseen haastattelukysymyksiin, haastattelun toteutukseen ja tuloksiin sekä tutkimustulosten analysointiin ja tulkintaan. Haastattelukysymykset osassa esitellään lähtökohdat haastattelulle ja kysymykset, jotka esitettiin tilitoimistokirjanpitäjälle. Haastattelun toteutus ja tulokset osassa esitetään toimintakertomus haastattelusta ja haastattelun myötä saadut tulokset. Tutkimustulosten analysointi ja tulkinta osiossa kerrotaan laadullisen tutkimuksen analysoinnin periaatteita ja aineiston tulkintatavat. Viimeisessä opinnäytetyön osiossa summataan yhteen saadut tulokset ja tehdään omia johtopäätöksiä ja pohdintoja, joita on tullut tutkimuksen aikana.

## 2 Uudistunut kirjanpitolainsäädäntö

Uudistunut kirjanpitolainsäädäntö astui voimaan 1.1.2016. Tämän myötä tuli pien- ja mikroyrityksiä koskeva uusi asetus (PMA). Uudella kirjanpitolainsäädännöllä oli vaikutusta kaikkiin kirjanpitovelvollisiin. Suurimmat vaikutukset kuitenkin näkyivät pien- ja mikroyrityksissä. (Lydman 2016, 9.)

### 2.1 Pien- ja mikroyritysten kokorajat

Uudistuneen kirjanpitolainsäädännön myötä pienyrityksen kokorajoja nostettiin ja uutena koluokkana tuli mikroyritys. Pien- ja mikroyritysten kokorajojen keskeisinä tekijöinä ovat yrityksen liikevaihto, tase ja henkilöstön keskimäärä tilikauden aikana. (Haaramo, Honkamäki, Kampman, Kaskimies, Koila, Mäkikangas, Niemistö, Paski, Rekola, Rönkkö, Vierros, Väinölä & Yli-Rantala 2018, 10-11.)

	Mikroyritys	Pienyritys
Liikevaihto	0,7 miljoonaa euroa	12 miljoonaa euroa
Tase	0,35 miljoonaa euroa	6 miljoonaa euroa
Henkilöstö keskimäärin	10	50

taulukko 1: Pien- ja mikroyrityksen kokorajat (Haaramo ym. 2018, 11).

Kirjanpitolain (1336/1997) 4a-4b §:n mukaan edellytyksinä mainittujen rajojen suhteen on, että enintään yksi rajoista saa ylittyä tilinpäätöspäivänä ja edellisessä tilinpäätöksessä.

## 2.2 Tasekirjasta luopuminen

Aikaisemman kirjanpitolainsäädännön mukaan tasekirja oli niin sanottu sidottu kirja, johon oli sisällytettävä tilinpäätös ja toimintakertomus sekä luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista sekä tieto niiden säilytystavoista. Tasekirjan sivut ja aukeamat oli myös numeroitava. Uudistuneessa kirjanpitolainsäädännössä termi tasekirja on poistettu kokonaan. (Lydman 2016, 17.) Uudistuneen kirjanpitolainsäädännön 2 luvun 7 a §:n mukaan vanhan tasekirjan sijasta kirjanpitovelvollisella tulee olla tilinpäätöksen perustana olevista kirjanpidoista sekä tositteiden ja muiden kirjanpitoaineistojen lajeista luettelo, josta ilmenee niiden keskinäiset yhteydet ja säilytystavat. Entisestä tasekirjasta on käytetty nykyään nimitystä tilinpäätös.

Lydman (2016, 17-18) mukaan aikaisemmin tasekirjana tunnettua sidottua kirjaa vastaa nykyään asiakirjakokonaisuus, joka sisältää seuraavat asiat.

- toimintakertomus
- tilinpäätös eli tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja liitetiedot
- tieto siitä, että tilinpäätös on laadittu pien- ja mikroyrityasetuksen mukaisesti (jos tietoa ei ole annettu tuloslaskelman, taseen tai liitetietojen yhteydessä)
- Osakeyhtiön ja osuuskunnan oman pääoman muutokset sekä hallituksen ehdotus jakokelpoisen vapaan oman pääoman käytöstä (jos näitä tietoja ei ole annettu tuloslaskelman, taseen tai liitetietojen yhteydessä)
- luettelo kirjanpidoista ja aineistoista
- tilinpäätöksen allekirjoitukset

Uudistunut kirjanpitolaki ei muuttanut velvollisuutta tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoittamisesta ja päiväämisestä. Siinä tapauksessa, jossa kirjanpitovelvollinen on yhtiö

tai säätiö tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoittamisesta vastaa hallitus tai vastuunalaiset yhtiömiehet ja toimitusjohtaja tai muu vastaavassa asemassa oleva henkilö. Jos tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen allekirjoittaja esittää eriävän mielipiteen tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa on tämä tieto sisällytettävä tilinpäätökseen tai toimintakertomukseen hänen vaatimuksestaan. (Rekola-Nieminen 2016, 100.)

Pien- ja mikroyritys asetuksen 1 luvun 1 §:n mukaan on allekirjoituksen yhteydessä annettava tieto siitä, että tilinpäätös on laadittu pien- ja mikroyrityssäännösten mukaisesti. Siinä tapauksessa, jossa tieto ei ilmene tuloslaskelman, taseen tai liitetietojen yhteydessä. Sama asia koskee osakeyhtiöitä ja osuuskunnan oman pääoman muutoksia sekä hallituksen ehdotusta ja kokelposien vapaan oman pääoman käyttöä. Tilinpäätös tulee allekirjoittaa ja päivätä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Jokainen kirjanpitovelvollinen on veloitettu tähän. (Lydman 2016, 19.)

Kirjanpitolain 2 luvun 10 §:n mukaan tilinpäätös, toimintakertomus, kirjanpidot, tililuettelo sekä luettelo kirjanpidoista ja aineistoista on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Uudistuneella kirjanpitolainsäädännöllä ei ollut vaikutusta aineiston säilytysaikaan.

### 2.3 Pienet ensin -periaate

Kirjanpitolaisissa keskeisenä periaatteellisena lähtökohtana on pienten ja keskisuurten yritysten hallinnollisen taakan keventäminen. Tätä on kutsuttu pienet ensin -periaatteeksi, joka on luotu vuonna 2013 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston tilinpäätösdirektiivissä (2013/34/EU). Tämän myötä toimintaedellytysten tukeminen hallinnollisia rasitteita keventämällä on siirtynyt suuryrityksistä pieniin ja keskisuriin yrityksiin. Periaatteen noudattaminen velvoittaa EU:n jäsenvaltioita siten, että kansallisissa säännöissä direktiivissä esitettyjä pienyrityshelpotuksia tiukempien informaatiovaatimusten asettaminen ei ole sallittua. Pienet ensin -periaate on tuonut mukanaan raja-arvot kaikille mikroyrityksille ja liiketoiminnaltaan pienille kirjanpitovelvollisille. Vuoteen 2016 asti ennen kuin uudistunut kirjanpitolaki oli astunut voimaan, kirjanpitolaki sääti raja-arvoista pienille kirjanpitovelvollisille vain taseen loppusumman, liikevaihdon ja työntekijöiden keskimääräisen lukumäärän. Aikaisempi lainsäädäntö ei luokitellut kaikkia kirjanpitovelvollisia, vaan lainsäädäntö jakoi kirjanpitovelvolliset kokonsa mukaan vain kahteen eri luokkaan, joita olivat pienet kirjanpitovelvolliset ja muut kirjanpitovelvolliset. (Haaramo ym. 2018, 87.)

Pien- ja mikroyrityksiä koskeva kirjanpitolainsäädäntö on selkeytynyt pienet ensin -periaatteen myötä tilinpäätössäännösten kuuluessa omaan erilliseen asetukseensa. Kirjanpitäjille erillinen asetus on selkeyttänyt huomattavasti niitä asioita, jotka on sisällytettävä tilinpäätökseen. Kirjanpitoasetus ei näin ollen velvoita pien- ja mikrokokoisia yrityksiä vaan asetus velvoittaa vain suurempia kirjanpitovelvollisia. Pienet ensin -periaate on mahdollistanut

huomattavasti suppeamman raportoinnin. Haittapuolena tässä on se, että tilinpäätösinformaatio ei välttämättä riitä tilinpäätöstä käyttäville sidosryhmille informaation suppeuden takia. Tämän myötä hallinnollisen taakan keventämiseksi kohdennetut tilinpäätöksen sisältövaatimukset voivat osoittautua tarpeettomiksi. Joissain tilanteissa voimassa olevat säädökset auttavat tehostamaan ja suoraviivaistamaan tilinpäätösraportointia. Yleensä tilanteet, joihin ei riitä säädösten mahdollistamat suppeammat tilinpäätös sisältövaatimukset ovat usein neuvoteltutilanteet ulkopuolisten rahoittajien kanssa. (Haaramo ym. 2018, 90.)

Erillinen asetus pien- ja mikroyrityksille ei saisi kuitenkaan vaikuttaa tilinpäätöserien sisällön oikeellisuuteen. Haaramon ym. (2018, 91) mukaan mikroyrityksissä on kiinnitettävä erittäin paljon huomiota seuraavien tilinpäätöserien oikeellisuuteen.

- myynnin tuloutuskysymykset
- vaihto-omaisuus
- myyntisaamiset
- aineettomat oikeudet
- aktivoituneet kehittämismenot
- liikearvo

#### 2.4 Suojasatamasäännös

Yksi merkittävimmistä helpotuksista mikrokokoisille yrityksille oli suojasatamasäännös. Tämän säännöksen lähtökohtana oli, että mikrokokoisilla yrityksillä on vain kahdeksan kohdan luettelo pakollisista liitetiedoista. Lisäksi EU:n jäsenvaltioille asetettiin mahdollisuus ottaa käyttöön vielä viisi muuta liitetietovaatimusta. Nämä vaatimukset on nimettävä erikseen. Liitetietojen harventamista on selitetty tilinpäätösdirektiivissä kustannusten pienentämisellä ja pienempien yritysten liitetietojen informaation tarpeettomuudella. (Haaramo ym. 2018, 87.)

Tilinpäätösdirektiivin mukaan laadittu tilinpäätös liitetietojen pienentämisen jälkeen antaa aina oikean ja riittävän kuvan. Mikroyritystä ei ole vapautettu oikean ja riittävän kuvan antamisesta. Tilinpäätös katsotaan oikeaksi, kun siihen on sisällytetty tilinpäätöksessä vaaditut liitetiedot. Tätä on kutsuttu suojasatamasäännökseksi. Kuitenkin suojasatamasäännöksen mahdollistamia pienempiä informaatiovaatimuksia on noudatettava, jotta tilinpäätöksen lukija saa riittävän tiedon toiminnan jatkuvuudesta. Tilinpäätöksen laatimisen yksi keskeisistä periaatteista on tiedottaa tilinpäätöksen lukijalle toiminnan jatkuvuudesta ja siihen liittyvistä epävarmuustekijöistä. (Haaramo ym. 2018, 87-88.)

Mikroyrityksen tilinpäätökseen on suojasatamasäännöksen mukaan tiettyjä edellytyksiä liitetiedoista oikean ja riittävän kuvan antamiseksi. Alla oleva taulukko kuvaa suojasatamasäännöksen mahdollistamia minimi-liitetietovaatimuksia.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät siltä osin kuin ne ovat valinnaisia
Poikkeavien tuotto- ja kuluerien määrä ja sisältö, kun ne ovat oleellisia
Olennot tapahtumat tilikauden jälkeen
Arvonkorotusrahaston muutokset verovaikutuksineen sekä kohteiden kirjainpitoarvot yhteensä ennen arvonkorotusta
Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat niiden erääntyessä myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua
Vakuudet ja taseen ulkopuoliset sitoumukset, järjestelyt ja eläkevastuut
Emoyrityksen tiedot
Lainat (toimitusjohtaja ja hallintoelimiin kuuluvat henkilöt sekä puolesta annetut sitoumukset)
Liiketoimet intressitahojen kanssa
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana
Omien osakkeiden ja osuuksien hankinnat ja luovutukset

taulukko 2: Mikroyrityksen minimi-liitetietovaatimukset (Haaramo ym. 2018, 88-89).

Mikroyrityksille annettu säännös oikean ja riittävän kuvan antamisesta ei koske muita kuin mikrokokoisia yrityksiä. Mikrokokoisissa yhteisöissä, yhdistyksissä ja säätiöissä on huomioitava tilinpäätöksen sisältövaatimuksissa yhteisöainsäädännön asettamat lisävaatimukset.

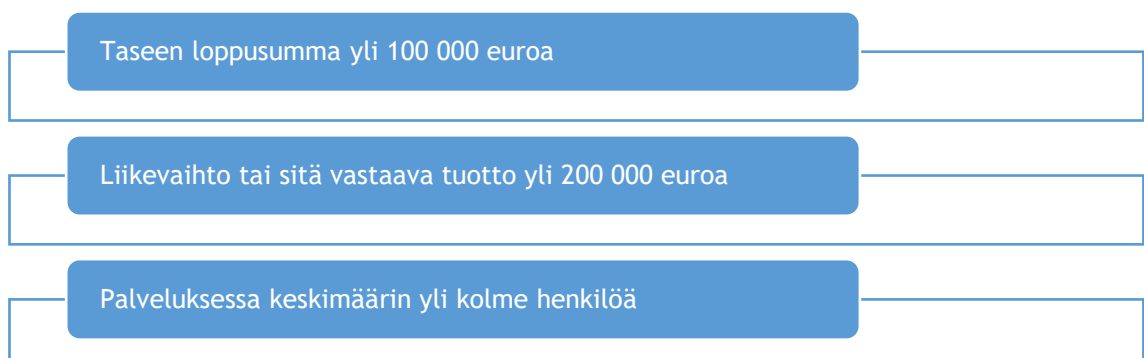
Tilinpäätökseen on mikroyrityksien osalta sisällytettävä tieto siitä, että tilinpäätös on laadittu mikroyrityssäännösten mukaisesti. (Haaramo ym. 2018, 89.)

## 2.5 Ammatin- ja liikkeenharjoittajan yhdenkertainen kirjanpito

Ennen uudistunutta kirjanpitolainsäädäntöä yksi tärkeimmistä säännöistä oli, että jokaisen kirjanpitovelvollisen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa. Tämä tarkoittaa sitä, että jokainen kirjaus on tehtävä kahdelle eri tilille. Toinen tileistä osoittaa rahan käytön kohteen (debet) ja toinen rahojen lähteen (kredit). Molempien tilien summan on vastattava toisiaan koko kirjanpidon kirjausten osalta sekä yksittäisissä kirjauksissa. (Leppiniemi & Kaisanlahti 2018, 254.)

Uudistunut kirjanpitolainsäädäntö mahdollisti yhdenkertaisen kirjanpidon liikkeen- ja ammatinharjoittajalle. Yhdenkertaudessa kirjanpidossa riittää, että liiketapahtumat kirjataan yhdelle tilille. Kirjattaviin liiketapahtumiin sisältyy saadut tulot, maksetut menot, korot, verot sekä tavaroiden ja palveluiden oma käyttö. Tapahtumat on aina kirjattava sille päivälle, kun maksu on tapahtunut eli kirjaukset on tehtävä aina maksuperusteisesti yhdenkertaudessa kirjanpidossa. Tilikausi on yhdenkertaudessa kirjanpidossa kalenterivuosi. Kahdenkertaudessa kirjanpidossa kalenterivuotta pidetään usein tilikautena, mutta se ei ole pakollista. (Lydman 2016, 32.)

Ammatin- ja liikkeenharjoittajalla on kuitenkin velvollisuus tehdä kahdenkertainen kirjanpito, jos kirjanpitolaissa määrätyistä luonnollisen henkilön kirjanpitovelvollisuuteen kohdistuvista edellytyksistä ylittyy vähintään kaksi molempina peräkkäisinä tilikausina. (Rekola-Nieminen 2016, 23.)



kuvio 2: Ammatin- ja liikkeenharjoittajan raja-arvot (Rekola-Nieminen 2016, 23).

Yhdenkertainen kirjanpito ei kuitenkaan vapauta ammatin- ja liikkeenharjoittajia kirjanpidosta, jota on tehtävä verotuksen toimittamisen ja muiden viranomaisilmoitusten antamisen

mukaisesti. Kirjanpitovelvollinen ei myöskään vapaudu mappireskontran pidosta vaan on jatkuvasti selvitettävä ostovelkojen ja myyntisaamisten määrä. Ammatin- ja liikkeenharjoittajan on pidettävä samalla tavalla kiinni laissa määrätyistä kirjanpitovelvollisuuksistaan niin kuin kaikkien kirjanpitovelvollisten. (Lydman 2016, 33.) Kirjanpitolain 1 luvun 1 a §:n mukaan kirjanpitovelvollinen on määritelty luonnolliseksi henkilöksi, jolla on olemassa liike- tai ammattitoimintaa. Kuitenkin maatilatalouden ja kalastuksen harjoittajaa ei luokitella kirjanpitovelvolliseksi.

## 2.6 Maksuperusteinen kirjanpito ja tilinpäätös

Kirjanpitolain 2 luvun 4: §:n mukaan kirjanpito on aina järjestettävä siten, että kirjauksia voidaan tarkastella aika- ja asiajärjestyksessä. Kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä on ollut pääsääntönä suoriteperusteinen tilinpäätös. Tarkoittaen sitä, että tulot ja kulut huomioidaan riippumatta niihin kohdistuvasta maksujen suorituspäivästä. Uudistunut kirjanpitolaki mahdollisti maksuperusteisen kirjanpidon ja tilinpäätöksen. (Lydman 2016, 34.) Kirjanpitolain 2 luvun 3 §:n mukaan meno ja tulo saadaan kirjata perustuen myös veloitukseen (laskuperuste) tai maksuun (maksuperuste). Jos menot ja tulot kirjataan maksuperusteen mukaan, on ostovelat ja myyntisaamiset voitava jatkuvasti selvittää. Säädökseen uutena asiana on tullut laskuperusteen ottaminen kirjausperusteeksi. Maksu- ja laskuperusteisessa kirjanpidossa voidaan arvonnisäverokin tilittää maksuperusteisesti. (Leppiniemi & Kisanlahti 2018, 291.)

Kirjanpitolain 3 luvun 4 §:n mukaan vähäisiä kirjauksia, jotka on tehty laskuperusteisesti tai maksuperusteisesti, ei ole tarpeen oikaista ja täydentää suoriteperusteen mukaisiksi ennen tilinpäätöksen laatimista, ellei niiden yhteisvaikutus ole olennainen. Mikroyritys saa laatia tilinpäätöksen maksuperusteisesti vain silloin, jos kyseessä on yhdistys tai säätiö. Se ei saa myöskään olla emoyrityksenä konsernissa, jolloin on kirjanpitolainsäädännön mukaan laadittava konsernitilinpäätös. Kirjanpidolliseen osaamiseen ja resursseihin nähden on sallittavaa, että pienimuotoinen toiminta voi laatia yksinkertaisen maksuperusteisen tilinpäätöksen. Maksuperusteiseen tilinpäätökseen on sisällytettävä tuloslaskelma ja tase. Kuitenkaan tilinpäätös ei sisällä suoriteperiaatteen mukaisia jaksotuksia ja poistoja. (Lydman 2016, 35-36.)

Leppiniemen ja Kisanlahden (2018, 366) mukaan maksuperusteisessa tilinpäätöksessä tulee esittää vähintään seuraavat liitetiedot.

1. Arvio menettelyn vaikutuksesta tilikauden tulokseen ja taloudelliseen asemaan
2. Taseeseen merkitsemättömät ostovelat ja myyntisaamiset
3. Muutokset vaihto-omaisuudessa
4. Muutokset pysyvissä vastaavissa
5. Vieraan pääoman korkojen suoriteperusteinen määrä
6. Lomapalkkavelan suoriteperusteinen määrä

Ammatinharjoittajan käyttäessä yhdenkertaista kirjanpitoa voidaan verotuksessa käytettävää maksuperustetta soveltaa tietyin rajoituksin. Maksuperusteinen kirjanpito mahdollistaa yksinkertaista kirjanpitoa pitävälle täyden tiliotekirjanpidon, jossa kirjanpidon kaikki kirjaukset tehdään eri tileille tiliotteiden perusteella. (Lydman 2016, 36-37.)

Tilinpäätöksen laatimisessa on valittava laadintaanko tilinpäätös suorite vai maksuperiaatteella. Nämä eivät saa vaihdella tilikausien välillä. Uudistunut kirjanpitolaki ei ole mahdollistanut tilinpäätöksen laatimista laskuperusteisesti. (Lydman 2016, 38.)

## 2.7 Konsernin määritelmä ja konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus

Konsernilla tarkoitetaan kahden tai useamman yrityksen muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa on yksi emoyritys ja useampi tytäryhtiö. Yleisesti emoyrityksestä ja tytäryhtiöistä on käytetty nimitystä konserniyritys. Konsernissa määräysvalta on, joko emoyrityksellä yksin tai muiden konserniin kuuluvien konserniyritysten kanssa. Määräysvalta muodostuu siten, että toisella yrityksellä on enemmän kuin 50 % prosenttia toisen yrityksen osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai yrityksellä on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö toisen yrityksen hallituksen jäsenistä. Emoyrityksen ja tytäryhtiöiden muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan konserniksi. (Lydman 2016, 61.)

Kirjanpitolain mukaan emoyritys on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen, mikäli emoyhtiö on osakeyhtiö, osuuskunta tai henkilöyhtiö, jonka vastuunalaisena yhtiömiehenä toimii osakeyhtiö. Velvollisuus ei kuitenkaan koske ammatin- tai liikkeenharjoittajaa. (Rekola-Nieminen 2016, 180.)

Uudistunut kirjanpitolaki ei siis välttämättä pakota laatimaan konsernitilinpäätöstä, vaikka yritys olisikin emoyhtiönä konsernissa. Laatimisvelvollisuudesta vapautui pienkonsernit, joissa on päättyneellä tilikaudella ylittynyt enintään yksi seuraavista raja-arvoista: taseen loppusumma 6 000 000 euroa, liikevaihto 12 000 000 euroa tai konsernin henkilökunta on keskimäärin 50 henkilöä. Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta vapautuminen ei kuitenkaan koske emoyrityksiä, joilla on konsernissa yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä. Näihin merkittäviin yhteisöihin voi kuulua muun muassa eläke- ja luottolaitokset sekä vakuutusyritykset. Konsernitilinpäätös saadaan jättää myös laatimatta, jos emoyrityksen muut omistajat ovat antaneet suostumuksensa konsernitilinpäätöksen laatimatta jättämiseen. (Haaramo ym. 2018, 113.)

Tytäryrityksen tilinpäätöstä ei tarvitse yhdistää konsernitilinpäätökseen seuraavissa mainituissa tapauksissa: Konsernin oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta tilanteesta ei vaarannu, tytäryhtiön omistuksen ollessa lyhytaikainen ja tarkoitettuna luovutettavaksi, konsernitilinpäätöksen laatimiseen vaadittavia tietoja ei ole mahdollista saada määräajassa tai tietojen hankkiminen edellyttäisi kohtuuttomia menoja sekä tilanteessa, jossa

emoyritys ei pysty käyttämään määräysvaltaansa merkittävien ja pitkäaikaisten rajoitusten vuoksi. Jos tytäryhtiöiden tilinpäätösten yhdistelemättä jättäminen vaarantaisi konsernitilinpäätöksen oikean ja riittävän kuvan. Silloin on tytäryritysten tilinpäätökset yhdistettävä konsernitilinpäätökseen. (Lydman 2016, 59.)

Omistusyrittymisenä toimivan kirjanpitovelvollisen katsotaan olevan konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollinen. Silloin jos se johtaa tai rahoittaa aktiivisesti tytäryhtiöidensä toimintaa muissakin näihin rinnastettavissa toimissa on omistusyrittymys velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöksen. Samat perusteet koskevat myös säätiöitä, aatteellisia yhdistyksiä ja eläkekassoja. (Lydman 2016, 60.)

### 3 Sähköinen taloushallinto

Yleisesti sähköinen taloushallinto tarkoittaa sitä, että kirjanpidon tyypilliset tehtävät kuten kirjanpito, laskutus, ostolaskujen käsittely, palkanlaskenta, veroilmoitukset ja tilinpäätös voidaan toteuttaa automatisoidusti ja sähköisesti. Taloushallinnon sähköistyminen on mahdollistanut sen, että kirjanpitojärjestelmään syötettyjä tietoja on mahdollista käyttää yrityksen muihin toimintoihin ja tiedot päivittyvät kirjanpitoon, jonka jälkeen tilinpäätös voidaan automatisoidusti laatia. (Talousverkko 2016.)

#### 3.1 Sähköiseen taloushallintoon siirtymisen hyödyt ja haasteet

Sähköinen taloushallinto tuo mukanaan paljon hyötyjä. Sähköistymisen ja automatisoitumisen myötä yritykset pystyvät selkeyttämään, nopeuttamaan ja helpottamaan toimintaansa. Kirjanpidon perusprosessien tehostuessa yritysten kustannukset ovat pienentyneet. Asiaan on vaikuttanut yrityksen taloushallinnon reaaliaikaisuus, paperittomuus ja ajasta ja paikasta riippumattomuus. (Talvitie 2019.)

Yksi isoimmista hyödyistä on verkkolaskun käyttö, joka on keskeisessä roolissa taloushallinnossa. Yrityksille sähköiseen laskutukseen siirtymisestä on ollut hyötyä rahallisesti sekä ajallisesti. Sähköinen laskutus pienentää kuluja, sillä siitä ei synny papereiden hankinta kustannuksia eikä kopioinnin, lähettämisen ja arkistoinnin maksuja. Tapa on myös nopeampi kuin paperilaskutus, sillä sähköiset laskut ovat perillä nopeammin kuin paperilaskut. Verkkolaskuina saapuvien ostolaskujen tiedot siirtyvät automaattisesti kirjanpitoon. (Ows 2020.)

Haasteina sähköiseen taloushallintoon siirryttäessä on muun muassa se, että kirjanpito-ohjelmistot vaativat taitoja käyttäjältään. Sähköisen taloushallinnon käyttäminen joissakin tapauksissa voi tuntua myös liian helpolta, jolloin kirjanpitäjän keskittyminen saattaa kadota ja mahdollisten virheiden määrä kasvaa. Sähköinen taloushallinto voi myös viedä asiakkaita pois

yritykseltä, sillä osa voi vaatia sähköisen taloushallinnon sijasta perinteisen tavan kirjanpitoa. (Talvitie 2019.)

Useat tilitoimistot käyttävätkin vielä paperista kirjanpitoa sähköisen sijasta. Syynä tähän on se, että uudenlaisten toimintatapojen omaksuminen on hankalaa ja kirjanpito-prosessien sähköistäminen saattaisi tehdä liian laajoja muutoksia liiketoiminnalle. Monissa pienemmissä yrityksissä on katsottu, että paperinen kirjanpito on helpompaa ja kirjanpidon sähköistämistä ei ole katsottu järkeväksi. (Loukasmäki 2016.)

Uuden kirjanpito-ohjelmiston käyttöönotossa on aina haasteensa. Tilitoimiston on valittava hyvä ajankohta ohjelmiston käyttöönotolle. Ajankohta on järkevintä valita siten, että on riittävästi aikaa omaksua uuden ohjelmiston käyttö. Huono aika uudelle ohjelmistolle on esimerkiksi tammi- huhtikuu, joka on useassa tilitoimistossa tilinpäätösvuoden kiireisintä aikaa. Ennen kirjanpito-ohjelmiston käyttöönottoa on varmistettava kustannukset, joita voivat olla käyttöönottomaksut, kuukausimaksut ja ohjelmiston käytön lopettamismaksut. Ohjelmistoon on myös sisällytettävä riittävästi ominaisuuksia. Jos jokin tärkeistä ominaisuuksista puuttuu voi siinä olla haasteena se, että osa toimenpiteistä joudutaan tekemään manuaalisesti. Tämä sekoittaa ja hankaloittaa huomattavasti tehtävän työn tekemistä. Ohjelmistoon ei ole myöskään järkevää sisällyttää toimintoja, jotka eivät ole tarpeellisia. Valinta on usein hyvin yksityiskohtainen. Haasteita voi aiheuttaa se, että ohjelmistoon ei sisälly tarpeeksi sähköisiä toimintoja ja osa kirjanpitomateriaaleista on toimitettava paperisessa muodossa tai sähköpostitse. Tällöin vaarana on tietojen yhdistely paperisen ja sähköisen materiaalin välillä, joka saattaa vaarantaa kirjanpidon oikeellisuuden. (Visma Solutions 2021.)

Useissa yrityksissä on käytössä kirjanpito-ohjelmiston lisäksi muitakin taloushallinnon ohjelmistoja. Silloin on varmistettava, että ohjelmistot ovat yhteensopivia toistensa kanssa, eli selvitetävä niin sanottu rajapinta muihin ohjelmistoihin. Tarkoituksena on, että kirjanpito-ohjelmistoon pystytään yhdistämään muiden järjestelmien kautta tulleet liiketoiminnalle oleelliset luvut. Tietojen siirtyessä automaattisesti ohjelmistosta toiseen pystytään arvioimaan esimerkiksi mihin suuntaan kassavirta ja tulos ovat siltä kuukaudelta menossa. Ohjelmistojen integroinnin pystyy yleensä varmistamaan palveluntarjoajalta. (Lahti & Salminen 2014, 42.)

Nykyään tietoturva on yksi tärkeimmistä asioista, joista on huolehdittava. Ennen kirjanpito-ohjelmistot toimivat vain tietokoneella, johon ohjelmisto oli asennettu. Suurin osa nykyaikaisista kirjanpito-ohjelmistoista toimii internet selaimilla, joissa on käytössä pilvipalvelu, eli tiedot tallentuvat pilvipalvelun tarjoajan palvelimelle. Silloin on syytä varmistaa palveluntarjoajan tietoturva. Yleensä tämän tiedon saa palveluntarjoajan nettisivuilta. Yksi varmistettava asia on myös, onko ohjelmistolla käytössä suojattu verkkoyhteys eli HTTPS. (Kuokkanen 2017.)

Hyödyt	Haasteet
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Työn selkeytyminen, helppous ja nopeutuminen</li> <li>• Kustannuksien pienentyminen</li> <li>• Rutiinitehtävien vähentyminen</li> <li>• Verkkolasku (kulujen pienentyminen, nopeus ja inhimillisten virheiden vähentyminen)</li> <li>• Kirjanpidon reaaliaikaisuus</li> <li>• Ajasta ja paikasta riippumattomuus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kirjanpito-ohjelmiston käyttöönoton hankaluus</li> <li>• Liika helppous (keskittymisen herpaantumisen myötä virheiden mahdollistaminen)</li> <li>• Uusien toimintatapojen omaksuminen</li> <li>• Ohjelmistojen käytön osaaminen</li> <li>• Ohjelmistojen integroitavuus</li> <li>• Tietoturvan riittävyys</li> </ul>

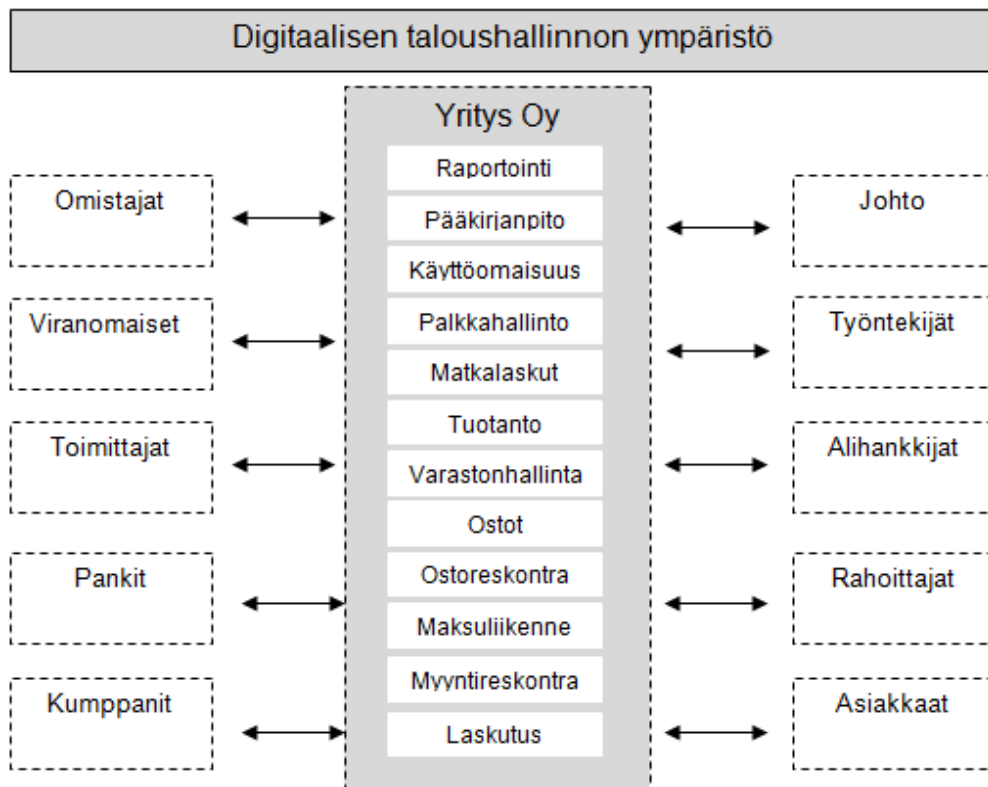
kuvio 3 : Sähköiseen taloushallintoon siirtymisen hyödyt ja haasteet

Sähköinen taloushallinto tuo mukanaan todella paljon hyötyjä. Isoimmat hyödyt sähköiseen taloushallintoon siirryttäessä liittyy työn nopeutumiseen ja helpottumiseen. Suurin osa haasteista taas liittyy uuden kirjanpito-ohjelmiston käyttöönottoon ja uusien toimintatapojen omaksumiseen. Monet pitkään alalla työskennelleet eivät halua siirtyä sähköiseen taloushallintoon. Muutokset toimenkuvaan olisivat liian suuria ja haastavia. Sähköiseen taloushallintoon siirryttäessä tietotekniikkaosaamisesta tulee tärkeä tekijä. Siirtymisvaihe ei niinkään vaadi kirjanpito-osaamista. Riittävä osaaminen tietotekniikasta ja nopea uusien toimintatapojen omaksuminen riittää sähköiseen taloushallintoon siirryttäessä. (Yrityksen-perustaminen.)

### 3.2 Kirjanpitoala muutoksessa

Digitalisaatio muuttaa nopeasti kirjanpitoalaa. Ohjelmistot hoitavat yhä useammassa yrityksessä kirjanpitäjän rutiinityötehtävät ja kirjanpitäjät keskittyvät vaativampiin työtehtäviin, joihin kuuluu muun muassa yrityksen erinäisten taloushallinnon lukujen ja analyysien ymmärtäminen. Kuitenkin useammassa pienemmissä yrityksissä on käytössä vielä kokonaan tai osittain manuaalinen kirjanpito tapa. Johtuen usein siitä, että kirjanpidon sähköistäminen on liian kallista pienelle liiketoiminnalle ja yrityksen työntekijät eivät halua siirtyä sähköiseen ja automatisoituun kirjanpitoon. Tulevaisuudessa teknologian kehittyessä on oletettavaa, että suurin osa yrityksistä siirtyy kokonaan sähköiseen kirjanpitoon. (Rauramo 2022.)

Määritelmänä digitaalinen taloushallinto tarkoittaa sitä, että kaikki tietovirrat ja prosessien eri vaiheet hoidetaan digitaalisessa muodossa. Sähköinen taloushallinto eroaa digitaalisesta taloushallinnosta. Erona näissä on se, että sähköinen taloushallinto nähdään usein vain verkkolaskutuksena ja laskujen sähköisenä käsittelynä. Kun taas digitaalinen taloushallinto tarkoittaa kokonaisvaltaista eri prosessien sähköistämistä, jossa tarkastellaan kaikkia tietovirtoja, kirjanpitomateriaaleja sekä prosessien eri vaiheita kaikkien eri sidosryhmien välillä. (Jämsen 2019.)



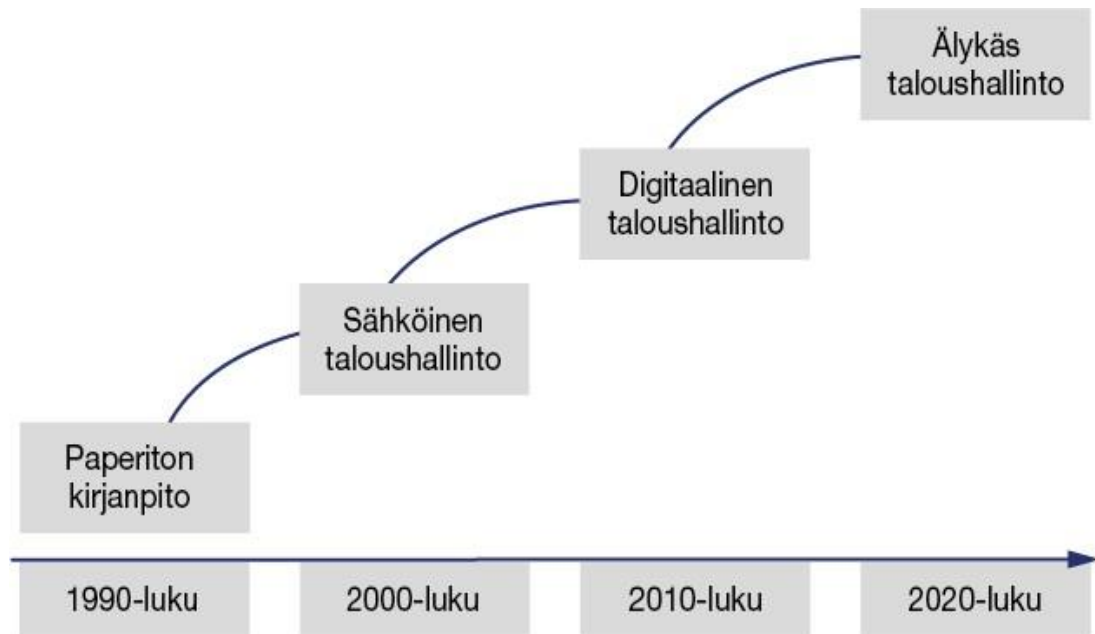
kuvio 4: Digitaalisen taloushallinnossa prosesseja tarkastellaan yli yritys- ja sidosryhmärajojen (Lahti & Salminen 2014, 25).

Digitaalisessa taloushallinnossa kaikki tieto ja aineisto liikkuu sähköisesti sidosryhmiltä yrityksille. Tarkoitetaan sitä, että kaikki yritykselle tuleva materiaali käsitellään sähköisesti ja data on digitaalisessa muodossa sekä eri taloushallinnon prosessit ja raportointi on automatisoitu. Järjestelmä hoitaa siis rutiinityötehtävät, jotka kuuluivat ennen kirjanpitäjän työtehtäviksi. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 15.)

Paperiton kirjanpito alkoi 1990-luvun loppupuolella, jolloin sähköistyminen alkoi yleistyä tilitoimistoissa. Silloin tuli käyttöön niin sanottu paperiton kirjanpito, jolla tarkoitetaan kirjanpidon lakisääteisten tositteiden esittämistä sähköisessä muodossa. Paperiton kirjanpito on ensiaste sähköiselle taloushallinnolle. Paperitonta kirjanpitoa tehtiin manuaalisessa taloushallinnon prosessissa. Ainoastaan lakisääteisten tositteiden ollessa sähköisessä muodossa. Sähköinen taloushallinto taas mahdollisti taloushallintoon liittyvien tehtävien sähköistämisen yhteen järjestelmään. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 16.)

Digitaalisen taloushallinnon seuraavana uudistuksena pidetään älykästä taloushallintoa, joka on osittain jo alkanut isommissa yrityksissä. Pienemmissä yrityksissä käyttö on ollut vielä harvassa. Tulevaisuudessa tullaan todennäköisesti ottamaan käyttöön älykkään taloushallinnon mahdollisuudet myös pienemmissäkin yrityksissä. Älykkään taloushallinnon tavoitteena on

tehdä ihmisen puolesta ajattelutyötä ja päätöksiä, joihin lukeutuvat esimerkiksi taloushallinnon kontrollien teko ja liiketoiminta-analyysit. (Fredman 2017.)



kuvio 5: Taloushallinnon kehitys paperittomasta kirjanpidosta älykkääseen taloushallintoon (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 16).

### 3.3 Kirjanpitäjältä nykyään ja tulevaisuudessa vaadittavat taidot ja pätevyudet

Kirjanpitoala on muuttunut hyvin paljon lähivuosina. Lakisääteisten tehtävien hoidon sijasta alan tehtävät ovat monipuolistuneet. Nykyiset työtehtävät liittyvät yhä enemmän asiakasyritystä tukeviin palveluihin, joihin yleisesti liittyvät erinäiset neuvontapalvelut. Tähän on suurilta osin vaikuttanut alan digitalisoituminen ja automaatio, jolloin kirjanpitäjän työt ovat kokeneet ison muutoksen. Normaalit kirjanpitäjälle kuuluvat työt ovat osittain hävinneet automaation myötä. Kuitenkin kyse on työtehtävien ja toimialan muutoksesta, jolloin kirjanpitäjän työ ei ole häviämässä vaan muuttumassa monipuolisemmaksi ja enemmän konsultoivaksi työksi. (Metsä-Tokila 2019, 9-10.)

Ennen kirjanpitäjän työnkuva koostui suurilta osin substanssiosaamisesta. Ennen sähköistymistä pääosa kirjanpitäjän työajasta kului tositteiden järjestelemiseen, kirjauksien tekemiseen ja erinäisiin raportteihin. Kirjanpitäjän työ on muuttunut hyvin paljon ja nykyään vaaditaan substanssiosaamisen lisäksi muitakin tietoja ja taitoja. Suurimpina syinä on digitalisaatio, joka on vähentänyt kirjanpitäjälle kuuluvia rutiinityötehtäviä. Kirjanpitäjät ovat voineet keskittyä yrityksen lisäarvoa tuottaviin toimiin, joihin lukeutuu esimerkiksi asiakashankinta ja asiakassuhteiden ylläpito. (Kaarlejärvi 2019.)

Kirjanpidollisen informaation tuottamista asiakasyrityksille pidetään nykyään tärkeänä taitona kirjanpitäjänä toimiessa. Yritykset tarvitsevat yhä enemmän henkilöitä, jotka ovat ajan tasalla yrityksen taloudellisista asioista. Tulevaisuudessa muutokset tulevat olemaan vielä radikaalimpia kuin aikaisemmin. Ohjelmistot kehittyvät koko ajan ja kirjanpitäjän toimenkuva muuttuu hyvin erilaiseksi kuin aikaisemmin. Tässä tapauksessa kirjanpitäjältä vaaditaan muutokkyvykkyyttä, jolloin kirjanpitäjän on osattava havainnoida toimintaympäristön muutoksia ja soveltaa digitalisaatiota omaan toimenkuvaan. (Rastor-instituutti 2018.)

Kirjanpitäjän on myös nykyään ymmärrettävä yhä enemmän asiakkaan liiketoimintaa ja toimialaa. Kirjanpitäjä myös joissain tapauksissa auttaa asiakasta ymmärtämään omaa liiketoimintaansa. Tähän on syynä se, että kirjanpitäjän rooli on muuntautunut asiantuntijatehtäviin, automaation hoitaessa osan kirjanpitäjälle kuuluvista työtehtävistä. Kirjanpitäjän tehtävänä on nykyään siis tiedostaa mistä erinäiset taloudenluvut syntyvät ja tehtävä niistä analyysijä. Tilitoimiston arvo myös nousee mitä ajankohtaisempaa tietoa asiakkaille voidaan tuottaa. (Aho 2018.)

Teknologian kehittyessä on kirjanpitäjän ja asiakkaan välisestä kommunikoimisesta tullut helpompaa ja nopeampaa, joka on vaikuttanut siihen, että kirjanpitäjiltä kysytään yhä useammin neuvoa asiakasyritykseen liittyvissä asioissa. Neuvoja kysytään usein asiakastapaamisella, puhelimitse tai sähköpostin välityksellä. Kasvotusten käytävät asiakastapaamiset tulevat väheneään tilitoimistojen sähköistyessä. Nopeammat tavat yhteydenpitoon asiakasyrityksen ja tilitoimiston välillä tulevat käyttöön. Yleisimmät asiakkaan kysymykset liittyvät tuloslaskelmaan, arvonlisäverotukseen ja verotiliin. Annettuja ohjeita perustellaan lain säätämällä tavalla tai verohallinnon ohjeilla. Teknologian kehittyessä uutena puolena on myös tullut ohjelmistoon liittyvien neuvojen anto. (Avaimet-menestykseen 2020.)

Keskeiseksi osaksi kirjanpitoa on tullut tietotekninen ja ohjelmisto-osaaminen. Tietotekniikka on kokonaisuudessaan edistynyt erittäin paljon ja nopealla vauhdilla. Uudet kirjanpito-ohjelmistot ovat luoneet sen, että kirjanpitäjältä vaaditaan nykypäivänä myös tietoteknisiä taitoja. Tulevaisuudessa voi olla mahdollista, että kirjanpitäjän työhön ei riitä pelkkä alan koulutus vaan lisäksi on oltava tietotekniikkaa vastaava koulutus. Kirjanpitäjän koulutus mahdollisesti laajenee siinä mielessä, että koulutuksen sisältöön kuuluu tulevaisuudessa tietotekninen osa. (Hirsimäki & Sihvonen 2018.)

Ohjelmistojen pelkän käytön osaaminen ei riitä vaan ohjelmiston toimintaperiaatteita on ymmärrettävä, eli millä tavoin ohjelmiston eri toiminnot vaikuttavat toisiinsa. Manuaalinen työ on vähentynyt huomattavasti kirjanpitäjillä. Kuitenkaan ohjelmistot eivät pysty tekemään kaikkea työtä automatisoidusti asioita, joita ohjelmistot eivät pysty tekemään ihmisen puolesta ovat esimerkiksi vaikeat veroasiat, joissa tarvitaan ongelmanratkaisukykyä, ihmiskontaktit, taloustietojen tulkinta tai strateginen analysointi. (Fabricai.)

Digitalisaation myötä asiakkaiden ja kirjanpitäjien välinen verkosto laajenee ja asiakkaille pystytään tuottamaan hyvin ajankohtaista tietoa liittyen asiakasyrityksen liiketoimintaan ja kirjanpidon eri prosesseihin. Kirjanpitäjä ja asiakkaat pystyvät nykyään toimimaan yhteisessä taloushallinnon järjestelmässä. Yleisenä ideana on ollut se, että asiakaskin pystyy olemaan ajan tasalla yrityksensä taloudellisesta tilanteesta. Kirjanpitäjän vastuulla on kuitenkin usein tietää enemmän yhteiskäyttöisestä taloushallinnon järjestelmästä. Kirjanpitäjän on huolehdittava järjestelmän käytön sujuvuudesta ja autettava asiakasta mahdollisissa ongelmatilanteissa. (Visma 2022.)

#### 4 Kirjanpito-ohjelmistot

Kirjanpidon sähköistymisen seurauksena kirjanpitoala on uudistunut ja muuttunut nopeaa vauhtia ja nykypäivän kirjanpitoon vaaditaan yhä enemmän ominaisuuksia kirjanpito-ohjelmistoilta. Nykyään ohjelmistojen täytyy toimia yhä laaja alaisemmin kuin aikaisemmin. Monet ohjelmistot ovat siirtyneet selaimen tavallisista asennettavista ohjelmistoista. Tähän suurimpana syynä on se, että selain mahdollistaa useamman käyttäjän samanaikaisesti, jonka kautta taloushallinnon töitä pystytään tekemään vuorovaikutuksessa. (Kalliovaara & Lyytikäinen 2021.)

Nykyaikaiset ohjelmistot pystyvät yhä enemmän luomaan automaattisesti kirjanpidon tositteita, tiliotekäsittelyä ja verovelvoitteita. Pääperiaatteena on, että jokainen asia tehtäisiin vain kerran. Monet ohjelmistoista ostolaskujen, myyntilaskujen ja käteiskuittien luomisen jälkeen tekevät alv-käsittelyn ja kirjauksen pääkirjanpitoon automatisoidusti määriteltyjen sääntöjen mukaan. Kirjanpidon ohjelmistojen päätavoitteena on tehdä automatisoidusti kirjanpitoon liittyviä rutiinitöitä, jonka myötä kirjanpitäjällä jää enemmän aikaa muihin haastavampiin työtehtäviin. (Kalliovaara & Lyytikäinen 2021.)

##### 4.1 Kirjanpito-ohjelmistojen ominaisuudet

Yleisesti kirjanpito-ohjelmiston haluttuihin ominaisuuksiin vaikuttavat paljon niiden tarpeellisuus liiketoiminnalle. Vaikuttavina asioina tässä on yrityksen koko, toimiala ja liiketoiminnan tulevaisuuden näkymät. Pienempien yritysten ohjelmiston ominaisuuksiin riittää usein standardi kirjanpito-ohjelma, joka sisältää asiakasrekisterin, myyntilaskutuksen, ostoireskontran, pääkirjanpidon sekä peruseräraportoinnin. Kuitenkin huomioon otettavana seikkana on yrityksen kasvupotentiaali, jolloin ohjelmistoon on sisällytettävä muitakin toimintoja peruskirjanpidon lisäksi. (Partti 2018.)

Oheisessa olevassa kuviossa on listattuna toimintoja, joita kirjanpito ohjelmistossa pitäisi vähintään olla ja mitkä toiminnot olisi hyvä olla.

#### Tärkeimmät ominaisuudet

- Myyntilaskujen luonti ja lähetys
- Ostolaskujen sähköinen vastaanotto ja käsittely
- Pankkiyhteydet ja kirjanpidon automaatio liiketapahtumista
- Tuotteiden sekä asiakas- ja toimittajatietojen hallinta
- Reaaliaikainen taloustietojen seuranta
- Sähköinen arkisto tositteille

#### Hyödylliset ominaisuudet

- Useiden eri valuuottojen tukeminen
- Henkilöstö- ja palkkahallinto samassa ohjelmistossa
- Liiketapahtumien kirjaus omiin projekteihin ja kustannuspaikoille
- Avoin rajapinta ja yhteydet muihin ohjelmistoihin

kuvio 6: Kirjanpito-ohjelmiston ominaisuudet (Kuokkanen 2017).

Osa kirjanpito-ohjelmistoista on kokonaan ilmaisia, mutta ohjelmistojen ominaisuudet ovat hyvin suppeat. Yleensä ilmaiset kirjanpito-ohjelmistot sisältävät vain kirjanpitolohjan, jonka mukaan pystyy luomaan automatisoidusti alv-laskelmat, tilikartat, tuloslaskelman ja raportoinnin. Muut ominaisuudet yleensä ovat maksullisissa kirjanpito-ohjelmistoissa. Pieneen liiketoimintaan maksuttoman ohjelmiston ominaisuudet voivat riittää. Vähänkin isompaan toimintaan on ohjelmistoon sisällytettävä enemmän toimintoja. (Ukko 2021.)

#### 4.2 Ohjelmistojen integroitavuus

Järjestelmän integraatiolla tarkoitetaan ulkopuolisia ohjelmistoja, joita pystyy käyttämään yhteiskäytössä pääjärjestelmän kanssa. Tiedonsiirto tapahtuu silloin ohjelmistosta pääjärjestelmään. Tiedonsiirtoa voi olla myös kaksisuuntaisena integraatiolla, jolloin tietoja pystytään lähettämään ja vastaanottamaan molempiin suuntiin. Järjestelmät liitetään toisiinsa yhteisen rajapinnan kautta. Toinen järjestelmä tarjoaa toiselle järjestelmälle rajapinnan, jonka kautta ohjelmistot pystytään yhdistämään. Toinen vaihtoehto on, että rajapinta on erikseen suunniteltu ja toteutettu ohjelmistojen yhdistämistä varten. Yleensä järjestelmät, jotka vastaanottavat tiedon ovat isompia järjestelmäkokonaisuuksia, jotka sisältävät useita erilaisia toimintoja. Taloushallinto-ohjelmistoon liitettäviä ohjelmistoja ovat usein CRM- järjestelmät,

joka tarkoittaa asiakkuuksien hallintajärjestelmää. Integraation avulla on tarkoitus saada CRM- järjestelmän kautta lähetetyt laskut ja niihin saapuneet suoritukset automaattisesti saapumaan taloushallinto-ohjelmiston myynti- tai ostoreskontraan ja kirjanpitoon. Yleensä siis järjestelmäintegraatiolla haetaan tilitoimiston ja asiakkaiden välistä järjestelmän yhteiskäyttöisyyttä. Muita taloushallinto-ohjelmistoon liitettäviä järjestelmiä voivat olla myös erinäiset ERP (toiminnanohjaus)- ja kassajärjestelmät. (Partti 2018.)

Taloushallinto-ohjelmiston integraatio muihin ohjelmistoihin vähentää huomattavasti liiketoiminnan eri työvaiheita tiedon siirtyessä automaattisesti järjestelmästä toiseen. Yritykset pystyvät yhdistämään tiedot yhteen järjestelmäkokonaisuuteen. Tämän myötä pystytään saamaan ajankohtaisempaa ja tarkempaa tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja toiminnoista. Järjestelmien integrointi voi myös luoda haasteita järjestelmäkokonaisuuden omaksuminen voi esimerkiksi järjestelmänkäyttäjälle olla haasteellista. Tiedon siirtyessä järjestelmästä toiseen voi olla myös vaikea luottaa tiedon oikeellisuuteen, jolloin integrointi ei nopeuta työvaihetta, vaan tiedon oikeellisuus on jatkuvasti tarkastettava. Järjestelmään on myös jatkuvasti tehtävä päivityksiä ja tarkastettava, että päivitykset ovat ajan tasalla. Muutoin tieto ei välttämättä siirry oikeaoppisesti toiseen järjestelmään. (Tuomivaara, Ala-Laurinaho & Perttula 2019, 44.)

## 5 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus kohdistuu pien- ja mikroyrityksiin sekä kohdetilitoimistoon. Tutkimuksen teoriaosuus koostuu uudistuneesta kirjanpitolainsäädännöstä, sähköisestä taloushallinnosta ja kirjanpito-ohjelmistoista. Uudistunut kirjanpitolainsäädäntö teoriaosuuteen haettiin tietoa kirjanpito-laista, vuoden 2013 tilinpäätösdirektiivistä, kirjoista ja valtioneuvoston asetuksesta pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista. Teoriaosuuksiin sähköinen taloushallinto ja kirjanpito-ohjelmistot haettiin tietoa suurimmaksi osaksi artikkeleista. Aiheeseen liittyen löytyi myös muutama kirjakin.

Tutkimuksen käytännön osuus suoritettiin kvalitatiivisella haastattelulla. Toteutus tehtiin Puolistrukturoidusti, eli kysymykset olivat valmiiksi mietittyjä ennen toteutusvaihetta. Kysymykset eivät kuitenkaan sisältäneet valmiita vastauksia, vaan haastateltava sai vapaasti vastata kysymyksiin. Pääperiaatteena oli silti saada vastaukset sen hetkiseen tutkittavaan aiheeseen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

### 5.1 Haastattelukysymykset

Tutkimuksen käytännön osuutta varten luotiin kysymykset tutkimuksen teoriapohjan ja omien kohdetilitoimiston kokemusten avulla. Pääteemoina kysymyksissä oli tilitoimisto x:n Hansa kirjanpito-ohjelmiston riittävyden havainnointi, tilitoimiston kirjanpidon sähköistämisen

tarpeellisuus ja uudistuneen kirjanpitolainsäädännön tuomat helpotukset tilitoimisto x:n toimenkuvaan. Kysymyksien myötä ilmeni myös jatkokysymyksiä.

#### **Hansa kirjanpito-ohjelmiston riittävyyden havainnointi**

- Mitä haasteita teillä on ollut Hansa kirjanpito-ohjelmiston käytössä?
- Oletteko tarvinnut jotain toimintoja, joita nykyisessä kirjanpito-ohjelmistossa ei ole?

#### **Tilitoimisto x:n kirjanpidon sähköistämisen tarpeellisuus**

- Mitä kirjanpito-prosessin vaiheita teillä ei tehdä sähköisesti? Kuinka paljon työaika paperisten tositteiden käsittely ja järjestely vie? (jatkokysymys)
- Mitä kirjanpito-prosessin eri vaiheita näkisit tällä hetkellä, jotka pystyttäisiin tilitoimistossa sähköistämään ja mikä on teidän mielipiteenne tilitoimiston sähköistämiseen?

#### **Uudistuneen kirjanpitolainsäädännön vaikutukset**

- Mistä tilitoimiston asiakaskunta muodostuu? Onko tilitoimistolla asiakkaina sellaisia, joille olisi mahdollista tehdä yhdenkertaista kirjanpitoa? (Jatkokysymys)
- Säilytetäänkö teillä vielä paperista tasekirjaa? Onko muuten tasekirjan laatimiseen tullut muutoksia? (Jatkokysymys)
- Mitkä ovat mielestänne suurimmat uudistuneen kirjanpitolainsäädännön tuomat helpotukset teidän toimenkuvaanne ja yleisesti?

#### **5.2 Haastattelun toteutus ja tulokset**

Tilitoimisto x:n kirjanpitäjälle toimitettiin paperisesti kysymysten sisältö viikkoa ennen haastattelun ajankohtaa, jotta kirjanpitäjä pystyi valmistautumaan tuleviin haastattelukysymyksiin. Haastattelu toteutettiin yhden haastattelun sijasta kahdessa osassa. Ensimmäiseen osaan saatiin tilitoimistokirjanpitäjältä äänite, jossa vastattiin kysymyksiin liittyen tilitoimiston käytössä olevaan kirjanpito-ohjelmistoon. Toinen osa toteutettiin toukokuun 11 päivä ja paikkana toimi tilitoimisto x:n toimitila. Opinnäytetyön toimeksiantajalta kysyttiin parasta ajankohtaa haastattelulle ja vastauksena tuli, että toukokuu olisi vähien kiireiden takia paras ajankohta. Haastattelua varten olin ottanut tietokoneen mukaan, johon kirjasin muistiinpanoja haastattelun aikana.

### **Hansa kirjanpito-ohjelmiston riittävyyden havainnointi**

Itselläni oli jo aikaisemmin jonkin verran kokemusta Hansa kirjanpito-ohjelmiston käytöstä. Kuitenkin kokemukseni oli hyvin vähäistä. Olin aikaisemmin käyttänyt kyseistä ohjelmistoa, vain kirjanpidon kirjauksien tekemiseen, jonka myötä olin oppinut jonkin verran miten ohjelmisto käytännössä toimii. Tutkimuksen tueksi kuitenkin päätettiin kysyä Hansa kirjanpito-ohjelmiston käytöstä tilitoimistokirjanpitäjältä.

Ensimmäisenä kysyttiin Hansa kirjanpito-ohjelmiston käytön haasteista. Vastauksena tuli, että kirjanpito-ohjelmistoon sisältyy aika paljon vielä manuaalisesti suoritettavia toimenpiteitä. Yksi asia mikä tuli ilmi oli, että tilikauden voitto on kirjattava manuaalisesti seuraavalle tilikaudelle. Joka aiheuttaa sen, että on oltava tarkkana siinä vaiheessa, kun tilikauden voitto kirjataan taseeseen, että summa täsmää tuloslaskelman kanssa. Ohjelmisto mahdollistaa väärän tiedon siinä tapauksessa, että tuloslaskelman raporttiasetuksista puuttuu olennaisia tietoja. Toinen huomioon otettava seikka oli Hansa ohjelmiston eri tositelajit, joissa ei ole eritelty erikseen esimerkiksi myyntien ja ostojen eri tositelajeja. Useissa muissa kirjanpito-ohjelmistoissa nämä ovat eriteltynä erikseen ja numerosarjan pystyy valitsemaan valikosta. Tositelajien ollessa samassa paikassa on mahdollista, että kirjaus menee väärälle numerosarjalle. Tämän takia kirjanpitäjän on oltava erittäin tarkkana koko ajan, ettei näin kävisi. Kirjanpito-ohjelmistosta ei havaittu kuitenkaan suuria puutteita ja ohjelmisto sisältää kaiken tarvittavan mitä pienessä tilitoimistossa on katsottu tarpeelliseksi. Ohjelmiston haastavuudet liittyvät suurilta osin teknisiin asioihin.

### **Tilitoimisto x:n kirjanpidon sähköistämisen tarpeellisuus**

Ensimmäiseksi haluttiin tietoa, että mitkä kirjanpito-prosessien vaiheet tehdään tilitoimistossa vielä paperisessa muodossa. Kysymysten avulla saatiin tietää, että tilitoimistossa suurin osa tositteista tuodaan tilitoimistoon tai lähetetään postitse. Osa tositteista lähetetään sähköpostitse, mutta valtaosa toimitetaan paperisina. Tilitoimistossa ei ole velvoitetta, että tositteet pitäisi toimittaa sähköisesti. Toimitustapa on aina asiakaskohtainen. Toinen selvitettävä asia oli, että miten paljon paperisten tositteiden käsittely ja järjestely vie työajasta. Selvityksenä saatiin, että paperisten tositteiden järjestäminen ja organisointi vie huomattavan määrän työaika. Yhtenä tekijänä tässä on se, että paperisia tositteita on erittäin paljon.

Viimeisenä selvitettävänä asiana oli, että mitä kirjanpito-prosesseja pystytään tällä hetkellä sähköistämään ja mikä on kirjanpitäjän mielipide tilitoimiston sähköistämiseen. Kirjanpitäjä oli sitä mieltä, että tilitoimiston kokonaisuudessaan sähköistäminen ei olisi kannattavaa. Tilitoimiston toiminta ei ole niin suurta, että sähköistämisestä olisi suuria käytännön hyötyjä. Kuitenkin kirjanpitäjä näkisi sen tulevaisuudessa mahdolliseksi edellyttäen toimia tilitoimiston liiketoiminnan kasvattamiseksi. Tällä hetkellä tilitoimiston sähköistämistä ei kuitenkaan ole katsottu tarpeelliseksi. Ainut asia mikä voisi helpottaa työnkuvaa olisi se, että

kirjanpitomateriaalit toimitettaisiin sähköisessä muodossa. Kokonaisuudessaan tilitoimiston sähköistämisestä olisi tällä hetkellä enemmän haittaa kuin hyötyä tilitoimistolle. Suurimpina syinä tähän on sähköisen taloushallinnon käyttöönotto, jossa on varmistettava ohjelmistojen toimivuus ja integrointi muihin ohjelmistoihin. Useat ohjelmistot toimivat ulkoisesti, jossa integraation avulla tieto liikkuu kirjanpito-ohjelmistoon. Järjestelmät eivät myöskään ole vielä kehittyneet niin paljon, että voisi luottaa tiedon pysyvän täysin muuttumattomana sen siirtymässä kirjanpito-ohjelmistoon, jonka takia tieto olisi tarkastettava uudelleen. Tästä ei taas olisi käytännön hyötyä tilitoimistolle vaan integraatio eri ohjelmistoihin hankaloittaisi työskentelyä. Kirjanpito-ohjelmistoon suoraan tiedon syöttäminen on nopeampi vaihtoehto kuin se, että tieto tulisi jonkin muun järjestelmän kautta. Tilitoimistossa osa tositteista toimitetaan paperisesti ja osa sähköpostitse, joka sekoittaa aika paljon työn tekemistä. Järkevintä olisi, että vain toista toimitus tapaa käytettäisiin. Toinen vaihtoehto on, että esimerkiksi myynti- ja ostolaskut toimitettaisiin sähköpostitse ja käteiskuitit paperisesti. Tämä voisi selvittää aika paljon työn tekemistä.

Kysymysten jälkeen jäi aikaa keskustelulle ja pohdinnoille. Tässä tuli ilmi mielenkiintoinen näkökulma kirjanpidon sähköistymiseen ja automatisoitumiseen liittyen. Uutena havaintona tuli, että asiakkaat saattavat pitää sähköistä taloushallintoa liian helppona. Tämän myötä on oletuksena esimerkiksi se, että kun kirjanpidon tosite lähetetään sähköisesti tilitoimistoon se kirjautuisi automaattisesti kirjanpitoon. Tähän on yleisesti vaikuttanut erinäiset mainokset, joissa yleistetään sähköisen taloushallinnon helppoutta ja nopeutta. Ainakaan tällä hetkellä sähköisesti lähetetyt tositteet eivät vielä kirjaudu automaattisesti, vaan prosessiin sisältyy manuaalisesti suoritettavia toimenpiteitä. Nykyään on myös älypuhelinsovelluksia, joiden kautta pystyy toimittamaan kuitit ja laskut sähköisesti sovelluksen kautta tilitoimistoon. Yhtenä esimerkkinä tästä on e-tasku. Tilitoimistokirjanpitäjä ei pitänyt älypuhelimien kautta lähetettäviä tositteita hyvänä ideana. Haastavuutena näissä on esimerkiksi puhelimella kuvatun tositteen kuvanlaatu sekä kuvakulma, jonka myötä tositetta voi olla hankala lukea. Puhelimella kuvatut tositteet ovat toki helppo siirtää tietokoneelle järjestelyä ja organisointia varten. Siinä vaiheessa tulee kuitenkin ongelma, jos osa tositteista on toimitettu paperisesti tai sähköpostitse. Silloin tositteet olisi saatava samaan paikkaan esimerkiksi kansioon, jossa niitä pystyttäisiin tarkastelemaan sujuvasti.

### **Uudistuneen kirjanpitolainsäädännön tuomat helpotukset**

Tilitoimistokirjanpitäjältä kysyttiin ensimmäiseksi tietoa tilitoimiston asiakkaista, josta heräsi keskustelun aikana kysymys, että onko tilitoimistolla asiakkaina sellaisia, joille olisi mahdollista tehdä yhdenkertaista kirjanpitoa. Vastauksena tuli, että tilitoimistolla on muutamia asiakkaita, joille tämä olisi mahdollista. Kuitenkin pääosa tilitoimiston asiakkaista on sellaisia, joille on kirjanpitolain velvoite tehdä kahdenkertaista kirjanpitoa. Tilitoimistolla on niin vähän asiakkaita, joille olisi mahdollisuus tehdä yhdenkertaista kirjanpitoa, että tilitoimisto on

päättänyt tehdä kaikille kahdenkertaista kirjanpitoa. Tilitoimisto ei myöskään näe yhdenkertaisen kirjanpidon tekemisessä mitään käytännön hyötyjä esimerkiksi ajan säästämisen suhteen tai työmäärällisesti. Yhdenkertaista kirjanpitoa ei pystyisi tekemään käytössä olevalla kirjanpito-ohjelmistolla ja melkein kaikki nykyaikaiset kirjanpito-ohjelmistot ovat suunniteltu kahdenkertaisen kirjanpidon tekemiseen.

Tilitoimistokirjanpitäjältä kysyttiin tietoa liittyen tasekirjaan. Keskustelun aikana kävi ilmi, että tilitoimistossa on siirrytty vanhan kirjanpitolain velvoittamasta paperisesta tasekirjasta sähköiseen tasekirjaan. Tilitoimistokirjanpitäjän mukaan tasekirja toimii nykyään nimellä tilinpäätös. Uudistuneen kirjanpitolainsäädännön myötä tilinpäätöksen sisältövaatimukset oli jonkin verran keventyneet. Nämä helpotukset näkyivät tilinpäätöksen liitetietovaatimuksissa. Toiminimistä ei myöskään tarvitse laatia tilinpäätöstä, mikäli tilikautena pidetään kalenterivuotta. Tilinpäätöksen pystyy nykyään myös allekirjoittamaan sähköisesti. Käytössä on linkkejä, joiden kautta asiakirjojen allekirjoittaminen on mahdollista. Linkit vievät suoraan sivulle missä tilinpäätöksen pystyy allekirjoittamaan. Tilitoimistokirjanpitäjä ei ollut varma oliko tätä mahdollisuutta ennen Covid-19 pandemiaa, vai oliko tämä tapa otettu käyttöön sen takia, että pyrittiin välttämään ihmiskontakteja.

Lopuksi haluttiin summata yhteen uudistuneen kirjanpitolainsäädännön tuomat helpotukset tilitoimistokirjanpitäjän työnkuvaan. Tilitoimistonkirjanpitäjä oli pitänyt suurimpana helpotuksena maksuperusteista kirjanpitoa, joka mahdollisti niin sanotun tiliotekirjanpidon. Tämä on helpottanut tilitoimistoa huomattavasti. Ennen tätä mahdollisuutta oli kirjanpito tehtävä suoriteperusteisesti. Tässä on huomattavana helpotuksena ollut se, että vaikka maksu on lähtenyt tililtä tai myynnistä saatava tulo on tullut tilille vasta seuraavana kuukautena ei sitä ole tarvinnut kirjata erikseen ostovelkoihin tai myyntisaamisiin. Maksuperusteinen kirjanpito ei kuitenkaan anna niin ajantasaista tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta kuin suoriteperusteinen kirjanpito. Kuitenkin tilitoimistokirjanpitäjän mielestä maksuperusteinen kirjanpito soveltuu hyvin pienempään liiketoimintaan ja yritysten taloudellisen tilanteen pystyy tarkistamaan tarpeen vaatiessa liiketoiminnan ollessa pientä. Monissa tilitoimistoissa on käytössä kokonaan suoriteperusteinen kirjanpito, joka on paljon aikaa vievämpi vaihtoehto kuin maksuperusteinen kirjanpito. Tilitoimistokirjanpitäjää ihmetytti, miksei maksuperusteista kirjanpitoa ole otettu käyttöön useammassa tilitoimistossa. Isoimpana helpotuksena tilitoimistokirjanpitäjä piti arvonnäköveron maksuperusteisuutta. Se mahdollisti myynnistä ja ostoista vähennettävän alv:n kohdistamisen sille kuukaudelle, jona myynti on saatu tilille tai osto on lähtenyt tililtä. Arvonnäköveroa ei myöskään tarvitse oikaista suoriteperusteiseksi tilikauden päättyessä.

Yleisesti yhtenä isoimpana uudistuksena tilitoimistokirjanpitäjä piti konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden poistumista pienkonserneilta. Uudet kokorajat ovat sen verran suuria,

että suurin osa ainakin suomalaisista yrityksistä alittavat nämä kokorajat. Joka on poistanut hyvin monelta yritykseltä tämän veloitteen.

### 5.3 Tutkimustulosten analysointi ja tulkitseminen

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston käsittely ja analysointi on aikaa vievä prosessi. Aineiston analysointi tapahtuu osittain samanaikaisesti aineistonkeruun kanssa. Yleensä haastattelulla suoritettavaa tutkimusta analysoidaan tekstitiedon kanssa, joka on saatu litteroimalla haastattelun sisältö tekstimuotoon. Toinen vaihtoehto on, että tutkimuksen suuntaa antaa valmis teoria, jonka toteutumista seurataan aineistossa. Kun aineisto on muutettu tutkittavaan muotoon, niin lähdetään analysoimaan haastattelumenetelmän avulla saatua aineistoa, jota pystytään tarkastelemaan joko lukemalla, katsomalla tai kuuntelemalla. Tämän avulla pystytään jäsentämään, erittelemään ja pohtimaan saatua aineistoa. Tutkijan tehtävänä on löytää ja jäsentää tutkimusongelman kannalta keskeiset asiat. Tutkimuksen avulla tutkija tekee omia tulkintoja ja päätelmiä aiheesta. (Aira 2005.)

Aineistoa tutkiessa tutkija käyttää aineiston tulkitsemiseen joko induktiivista tai abduktiivista päättelyä. Induktiivisessa päättelyssä tutkimuksen pääpaino on tuotetussa aineistossa tarkoittaen sitä, että analysointiyksiköt eivät ole ennalta määrättyjä ja teoriapohja toimii aineiston lähtökohtana. Induktiivisessa päättelyssä edetään yhdestä havainnoista yleisempiin väittämiin. Tutkimuksen perustuessa tutkijan päättelykykyyn on tutkimukseen sisällytettävä tieto siitä, että tutkimus on luotettava ja todennettava lukijalle tieto tutkimuksen taustoista ja tehdyistä valinnoista. Abduktiivisessa päättelyssä tutkijalla on olemassa valmiita teorioita tutkimuksen aiheesta, jolloin aineiston tuottamisen ideana on todentaa teorit oikeaksi. Päättelyä perustellaan kaikista rationaalisimmalla ja todennäköisimmällä vaihtoehdolla. (Aira 2005.)

Ennen haastattelua tiesin jo paljon tilitoimiston mahdollisista haasteista. Minulla oli kokemusta tilitoimisto x:ssä työskentelystä työharjoittelun kautta ja tilitoimisto oli minulle jo entuudestaan tuttu. Haastatteluvaiheen kysymykset luotiin alun perin aikaisemman tiedon pohjalta. Kuitenkin kysymykset muokkautuivat jonkin verran tutkimuksen edetessä ja osa alkuperäisistä kysymyksistä jäi kokonaan pois. Haastattelusta saatiin osittain kokonaan uutta tietoa ja osa haastattelusta saaduista tiedoista oli jo pääteltävissä aikaisemman tiedon pohjalta.

Haastattelu tehtiin kahdessa osassa tilitoimistikirjanpitäjän rajallisen aikataulun vuoksi. Kysymyksiin liittyen käytössä olevaan kirjanpito-ohjelmistoon sain vastaukset äänitteenä. Osioihin tilitoimisto x:n kirjanpidon sähköistämisen tarpeellisuus ja uudistuneen kirjanpitolainsäädännöt tuomat helpotukset sain vastaukset paikan päällä haastattelulla. Toteutus ja tulokset ovat osittain kertomusta haastattelusta ja osa on omia päätelmiä.

Haastattelun ensimmäisestä osasta saatua äänitettä kuuntelin useampaan otteeseen ja kirjoitin muistiin äänitteen pääkohdat. Tämän avulla jaottelin tutkimustulokset niiden tärkeimpiin

kohtiin. Haastattelun toinen osa tehtiin samankaltaisesti. Kuitenkin sain enemmän tästä osasta henkilöön kohdistuvia näkökulmia ja syvempää tietoa.

## 6 Johtopäätökset ja pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia kirjanpitoon liittyviä hyötyjä ja haasteita kohdetilitoimiston sekä yleisesti pien- ja mikrokokoisten yritysten kirjanpitäjien näkökulmasta. Alkuperäisenä ideana oli tutkia vain uudistunutta kirjanpitolainsäädäntöä, kirjanpidon sähköistymistä ja automatisoitumista sekä nykyään kirjanpitäjältä vaadittavia taitoja ja pätevyksiä. Kuitenkin aihe selkeni tutkimuksen aikana. Alkuperäiset aiheet eivät kadonneet vaan oikeastaan laajeni siinä mielessä, että kokonaan uusina aiheina tulivat kirjanpito-ohjelmistot ja kirjanpidon tulevaisuuden näkymät. Nämä katsottiin oleellisiksi asioiksi sisällyttää opinnäytetyöhön.

Uudistunut kirjanpitolainsäädäntö toi mukanaan paljon uudistuksia ja helpotuksia pien- ja mikroyrityksille. Merkittävimpiä näistä olivat uudet kokorajat kirjanpitovelvollisille, johon täysin uutena luokkana tuli mikroyritykset. Pienkonsernit olivat saaneet myös merkittävän helpotuksen, joka oli konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden poistuminen. Paperisesta tasekirjasta luopumista voitiin pitää myös isona uudistuksena. Muutoksina tässä oli, paperisen tasekirjan tilalle on tullut sähköisessä muodossa oleva asiakirjakokonaisuus, josta käytetään nimeä tilinpäätös ja tämän pystyy allekirjoittamaan sähköisesti. Toiminimistä ei myöskään välttämättä tarvitse enää laatia tilinpäätöstä. Uudistunut kirjanpitolainsäädäntö oli myös tuonut helpotuksia kohdetilitoimistolle tilinpäätös liitetietovaatimukseen. Yhdenkertainen kirjanpito on nykyään mahdollista kaikista pienimmille kirjanpitovelvollisille. Todettavana asiana tässä on se, että monikaan ei käytä yhdenkertaisen kirjanpidon mahdollisuutta, koska nykyaikaiset kirjanpito-ohjelmistot ovat suunniteltu vain kahdenkertaiseen kirjanpitoon ja niin pieniä kirjanpitovelvollisia, joille yhdenkertainen kirjanpito olisi mahdollista on hyvin vähän.

Kirjanpidon sähköistyminen ja automatisoituminen teki isoja muutoksia kirjanpitoalaan. Nykyään pystytään automatisoimaan niin monia toimenpiteitä, jotka kuuluivat ennen kirjanpitäjän työnkuvaan. Ala on muuttunut hyvin paljon verrattuna aikaisempaan. Kirjanpitäjän työnkuva koostuu nykyään hyvin paljon neuvonta ja konsultointi taidoista sekä ohjelmisto-osaamisesta.

Tilitoimisto x:n kirjanpitäjältä saatiin hyvin kattavaa tietoa tutkimuskysymyksiin liittyen. Haastattelun kysymykset oli jaettu teemoihin, joka selvensi paljon itse haastatteluvaihetta siinä mielessä, että keskustelu pysyi siinä aiheessa, johon sillä hetkellä haluttiin vastauksia tilitoimistokirjanpitäjältä. Haastattelussa huomattiin, että tilitoimistolla ei ole suurempia haaluja käytössä olevan kirjanpito-ohjelmiston uudistamiseen tai tilitoimiston laajamittaiseen sähköistämiseen. Uudistunut kirjanpitolainsäädäntö oli tuonut jonkin verran helpotuksia

tilitoimiston työnkuvaan. Suurimmat helpotukset olivat kirjanpidon ja varsinkin arvonnlisäveron maksuperusteisuus.

Tutkimuksella saatiin vastaukset niihin aiheisiin mitkä olivat lähtökohdat opinnäytetyölle, joten voi todeta, että tutkimus oli onnistunut. Haastavuutena tutkimuksen tekemisessä oli ajankohta, joka sijoittui keväälle 2022. Tämä ajankohta on usein kirjanpitäjillä kaikista kiireisintä aikaa. Tämän takia haastattelu siirtyi todella myöhäiseksi ja muuten koko opinnäytetyön teoriapohja oli tehtävä lähestulkoon kokonaan valmiiksi ennen haastatteluvaihetta. Muussa tapauksessa opinnäytetyön valmistuminen olisi siirtynyt myöhemmälle ajankohdalle. Opinnäytetyön suunnittelu alkoi syksyllä 2021. Kirjoittamisvaihe oli oikeastaan vain muutaman kuukauden mittainen. Suunnitteluvaihe vei paljon enemmän aikaa, kuin toteutus. Tein opinnäytetyön samaan aikaan kun työharjoittelun. Hyvänä puolena tässä oli se, että sain samalla käytännön kokemusta tilitoimistossa työskentelystä. Aika opinnäytetyön kirjoittamiseen oli kuitenkin hyvin rajattua. Haastavuutena opinnäytetyön tekemisessä oli se, että tutkimus kattoi niin monta eri aihetta, että niistä oli vaikea muodostaa yhtenevää kokonaisuutta.

Aiheesta on tehty jonkin verran tutkimuksia. Kuitenkin kirjanpito on muuttunut nopeasti ihan lähivuosina, joten voi todeta, että tämä tutkimus on ajankohtainen tällä hetkellä. Uudistunut kirjanpitolainsäädäntö tuli voimaan vuonna 2016, joten aiheesta on siinä välissä ehditty kirjoittaa aika paljon tutkimuksia. Tietotekniikka taas on edistynyt viimevuosina niin laajasti, että aiheeseen liittyvien tutkimuksien sisällöt vaihtelevat hyvin usein. Uudistuneeseen kirjanpitolainsäädäntöön liittyvää teoriakirjallisuutta löytyy aika paljon. Kirjanpidon sähköistymiseen ja automatisoitumiseen liittyviä aiheita löytyy enemmän artikkeleista aiheen ollessa niin uusi ja koko ajan muuttuva.

## Lähteet

### Painetut

Haaramo, V., Honkamäki, T., Kampman, H., Kaskimies, K., Koila, T., Mäkikangas, L., Niemistö, A., Paski, J., Rekola, M., Rönkkö, J., Vierros, H., Väinölä, M. & Yli-Rantala, E. 2018. Kirjanpitolaki- normeista käytäntöön. 2. uudistettu painos. Helsinki: ST-Akatemia.

Kaarlejärvi, S. & Salminen, T. 2018. Älykäs taloushallinto. Helsinki: Alma Talent.

Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Helsinki: Talentum.

Leppiniemi, J. & Kaisanlahti, T. 2018. Pienyhtiön tilinpäätös. 2. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Lydman, K. 2016. Uusi kirjanpitolaki käytännössä. Helsinki: Tietosanoma.

Metsä-Tokila, T. 2019. Toimialaraportit taloushallintoala. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö.

Rekola-Nieminen, L. 2016. Kirjanpitolaki käytännössä. 4. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Tuomivaara, S., Ala-Laurinaho, A. & Perttula, P. 2019. Digitalisoituvat työprosessit- kohti uutta toimintamallia ja osaamista. Helsinki: Työterveyslaitos.

### Sähköiset

Aho, A. 2018. Taloushallinnon ammattilaisen työnkuva muuttuu-miten muutos vaikuttaa minuun? Viitattu 6.4.2022.

<https://pro.almatalent.fi/article/aho-taloushallinnon-ammattilaisen-tyonkuva-muuttuu-miten-muutos-vaikuttaa-minuun/7451>

Aira, M. 2005. Laadullisen tutkimuksen arviointi. Viitattu 17.5.2022.

<https://www.duodecimlehti.fi/duo94977>

Avaimet-menestykseen. 2020. Nykypäivän kirjanpitäjä on tuhannen alan ammattilainen. Viitattu 21.4.2022.

<https://www.avaimet-menestykseen.fi/kirjanpitaja-ammattilainen/>

Fabricai. Mitä tapahtuu kirjanpitäjälle? 4 seikkaa, jotka kannattaa ottaa huomioon. Viitattu 21.4.2022.

<https://fabricai.fi/mita-tapahtuu-kirjanpitajille/>

Fredman, J. 2017. Taloushallinnon automaatio. Viitattu 10.5.2022

<https://tilisanomat.fi/teknologia/taloushallinnon-automaatio>

Heikkilä, T. 2016. Kvantitatiivinen tutkimus. Viitattu 6.5.2022.

<http://tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>

Hirsimäki, R. & Sihvonen, J. 2018. Taloushallinnon monipuolinen työ- minkä polun sinä valitset? Viitattu 19.4.2022.

<https://tilitoimistossa.taloushallintoliitto.fi/tyo-tilitoimistossa/taloushallinnon-monipuolinen-tyo>

Jämsen, E. 2019. Kannattaako digitaalinen taloushallinto. Viitattu 11.5.2022

<https://www.priimalaskenta.fi/laskenta-blog/kannattaako-digitaalinen-taloushallinto>

Kaarlejärvi, S. 2019. Kirjanpitäjän muuttuva työ. Viitattu 30.4.2022

<https://www.efima.com/blogi/kirjanpitajan-muuttuva-tyo>

Kalliovaara, M. & Lyytikäinen, J. 2021. Taloushallinto- ohjelmiston yhteiskäytön hyödyt. Viitattu 6.5.2022.

<https://tilisanomat.fi/teknologia/taloushallinto-ohjelmiston-yhteiskayton-hyodyt>

Kirjanpitolaki 1336/1997. Viitattu 19.4.2022.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Kuokkanen, J. 2017. Kirjanpito-ohjelman valinta: huomio nämä tekijät. Viitattu 20.4.2022.

<https://netvisor.fi/blog/kirjanpito-ohjelman-valinta-huomioi-nama-tekijat/>

Loukasmäki, A. 2016. Kirjanpitoa ilman paperikuitteja- yllättävän harva yrittäjä hyödyntää mobiilipalveluita. Viitattu 9.5.2022.

<https://yle.fi/uutiset/3-8846885>

Ows. 2020. Miten verkkolaskun vastaanotto tapahtuu? Viitattu 22.4.2022

<https://www.ows.fi/ows-blogi/miten-verkkolaskun-vastaanotto-tapahtuu#verkkolaskun-vastaanotto>

Partti, P. 2018. Taloushallinnon ohjelmistot vertailussa. Viitattu 6.5.2022.

<https://www.talouskuutio.fi/taloushallinnon-ohjelmistot-vertailussa/>

Rastor-instituutti. 2018. Kollega vie kirjanpitäjän työt. Viitattu 29.4.2022.

<https://www.rastorinst.fi/rastor-instituutti/blogi/kollega-vie-kirjanpitajan-tyot/>

Rauramo, P. Digitalisaatio luo mahdollisuuksia taloushallintoalalla. Viitattu 2.5.2022.

<https://finago.com/blogi/digitalisaatio-luo-mahdollisuuksia-taloushallintoalalla/>

Talousverkko. 2016. Mitä on sähköinen taloushallinto? Viitattu 19.4.2022.

<https://www.talousverkko.fi/post/mita-on-sahkoinen-taloushallinto>

Talvitie, A. 2019. Sähköisen taloushallinnon ongelmat, onko niitä? Viitattu 5.4.2022.

<https://selectfinancial.fi/sahkoisen-taloushallinnon-ongelmat-onko-niita/>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2014. Pienyrityshelpotukset ja vuoden 2013 tilinpäätösdirektiivi. Viitattu. 27.2.2022.

<https://tem.fi/documents/1410877/2859687/Pienyrityshelpotukset+ja+vuoden+2013+tilinp%C3%A4t%C3%A4t%C3%B6sdirektiivi+22102014.pdf>

Ukko. Kirjanpito-ohjelma, henkilökohtainen kirjanpitäjä vai kirjanpitopalvelu? Viitattu 28.4.2022.

<https://www.ukko.fi/yrittajyyskoulu/kirjanpito-ohjelma-henkilokohtainen-kirjanpitaja-vai-kirjanpitopalvelu/>

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151753>

Visma Solutions. 2021. Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto 2022- parhaat vinkit onnistumiseen. Viitattu 12.4.2022

<https://psa.visma.fi/blog/toiminnanohjausjarjestelman-kayttoonotto-vinkit-onnistumiseen/>

Visma. Mistä kirjanpitäjä? Pohdi näitä, kun valitset tilitoimistoa yrityksesi sähköiseen taloushallintoon. Viitattu 11.5.2022

<https://www.visma.fi/blog/mista-kirjanpitaja-sahkoiseen-taloushallintoon/>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV- Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu. 23.5.2022.

[https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6\\_3\\_3.html](https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html)

Yrityksen-perustaminen. Sähköinen taloushallinto. Viitattu 5.4.2022.

<https://yrityksen-perustaminen.net/sahkoinen-taloushallinto/>

Julkaisemattomat

Tilitoimistokirjanpitäjän äänite.

Tilitoimistokirjanpitäjän haastattelu. 11.5.2022. Espoo.

## Kuviot

kuvio 1: Opinnäytetyön rakenne.....	8
kuvio 2: Ammatin- ja liikkeenharjoittajan raja-arvot (Rekola-Nieminen 2016, 23).....	14
kuvio 3 : Sähköiseen taloushallintoon siirtymisen hyödyt ja haasteet .....	19
kuvio 4: Digitaalisen taloushallinnossa prosesseja tarkastellaan yli yritys- ja sidosryhmärajojen (Lahti & Salminen 2014, 25).....	20
kuvio 5: Taloushallinnon kehitys paperittomasta kirjanpidosta älykkääseen taloushallintoon (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 16). .....	21
kuvio 6: Kirjanpito-ohjelmiston ominaisuudet (Kuokkanen 2017). .....	24

## Taulukot

taulukko 1: Pien- ja mikroyrityksen kokorajat (Haaramo ym. 2018, 11). .....	10
taulukko 2: Mikroyrityksen minimi-liitetietovaatimukset (Haaramo ym. 2018, 88-89). .....	13

## Liitteet

Liite 1 Haastattelukysymykset .....	39
-------------------------------------	----

## Liite 1 Haastattelukysymykset

### Kysymys 1:

Mitä haasteita teillä on ollut Hansa kirjanpito-ohjelmiston käytössä?

### Kysymys 2:

Oletteko tarvinnut jotain toimintoja, joita nykyisessä kirjanpito-ohjelmistossa ei ole?

### Kysymys 3:

Mitä kirjanpito-prosessin vaiheita teillä ei tehdä sähköisesti? Kuinka paljon työaika paperisten tositteiden käsittely ja järjestely vie? (jatkokysymys)

### Kysymys 4:

Mitä kirjanpito-prosessin eri vaiheita näkisit tällä hetkellä, jotka pystyttäisiin tilitoimistossa sähköistämään ja mikä on teidän mielipiteenne tilitoimiston sähköistämiseen?

### Kysymys 5:

Mistä tilitoimiston asiakaskunta muodostuu? Onko tilitoimistolla asiakkaina sellaisia, joille olisi mahdollista tehdä yhdenkertaista kirjanpitoa? (Jatkokysymys)

### Kysymys 6:

Säilytetäänkö teillä vielä paperista tasekirjaa? Onko muuten tasekirjan laatimiseen tullut muutoksia? (Jatkokysymys)

### Kysymys 7:

Mitkä ovat mielestänne suurimmat uudistuneen kirjanpitolainsäädännön tuomat helpotukset teidän toimenkuvaanne ja yleisesti?